

ÇİĞDEMİN SESİ

Aylık Ücretsiz Çevrimiçi Dergi

AĞUSTOS 2026 • Sayı 124

Mahallede hayat var,
çünkü biz varız. ♥

Ortak
Mekânlar,
Ortak Yaşam.

İÇİNDEKİLER

BAŞKANDAN MESAJ

Başkan'dan <i>Fatih Fethi AKSOY</i>	1
--	---

GÜNDEM

Ağustos Ayı Önemli Günler, Haftalar ve Olaylar <i>H. Suat ILGAZ</i>	2
Ağustos Ayı Fırtınalar Takvimi <i>H. Suat ILGAZ</i>	4

MAHALLE & DERNEK

Fotoğraflarla Çiğdem Mahallesi <i>H. Suat ILGAZ</i>	5
Haberler ve Bu Ayın Öne Çıkan Anları <i>Çiğdemim DERNEĞİ</i>	8

TOPLUM & YAŞAM

Haziran 2026 Gayrimenkul Piyasası Sayıları Bize Neler Söylüyor? <i>Hakan ORTABAĞ</i>	15
Doğanın Güzellikleri <i>Bülent Gültekin AKINOĞLU</i>	20
Geleceğin Olimpik Sporunu Keşfet: Flag (Bayrak) Futbolu <i>Ayça DURAN</i>	21

KÜLTÜR – SANAT

Bir Kış Akşamından Kalan Miras: Çiğdem'de Ahmet Telli İzleri <i>H. Suat ILGAZ</i>	23
"Tevfik Fikret'i Nasıl Bilirsiniz?" <i>Vecdi SEViĞ</i>	25
Kitap Öğretir <i>Turhan DEMİRBAŞ</i>	27
Livaneli'nin "Bekle Beni" Romanı Üzerine <i>Prof. Dr. Bülent YILMAZ</i>	29

MAKALE

Perde Meselesi <i>Pınar Aydın O'DWYER</i>	31
İgork Berç Keresteciyan (Türker) <i>Cengiz KARAKÖSE</i>	33
Lider Ve Liderlik Ne Ola <i>Sinan KAYALIGİL</i>	37

EDEBİYAT

Orkide <i>Alp OLCAY</i>	40
Rakamlar Ve İnsanlar <i>Güven GÜRBÜZ</i>	41

BULMACA

Bir Bulmaca <i>Sinan KAYALIGİL</i>	42
---------------------------------------	----

BAŞKAN'DAN

Fatih Fethi AKSOY - Çiğdemim Derneği YK Başkanı
ffaksoy@gmail.com

ORTAK MEKÂNLAR, ORTAK YAŞAM

Kentler büyüyor. Binalar yükseliyor, yollar genişliyor, teknolojinin sunduğu imkânlar artıyor. Ama bütün bunlara rağmen **insanlar birbirinden uzaklaşabiliyor**. Aynı apartmanda oturup birbirini tanımayan, aynı parkın yanından her gün geçip hiç uğramayan, aynı mahallede yaşadığı hâlde ortak bir anı biriktiremeyen insanların sayısı giderek artıyor.

Oysa **bir mahalleyi gerçek anlamda yaşanabilir kılan şey** yalnızca kaldırımları, yolları ya da binaları değildir. Bir mahalleyi asıl yaşatan; parklarında oynayan çocuklar, kütüphanesinde kitap okuyan gençler, banklarda sohbet eden büyükler, kültür etkinliklerinde yan yana oturan komşular ve birbirine selam veren insanlardır.

Ortak mekânlar yalnızca fiziksel alanlar değildir. Onlar güvenin, dayanışmanın, paylaşmanın ve aidiyetin kurulduğu yaşam alanlarıdır. Bir park, bir kütüphane, bir dernek binası ya da bir mahalle meydanı; insanların birbirini tanıdığı, farklılıklarıyla **bir arada yaşamayı öğrendiği ve ortak yaşam kültürünü güçlendirdiği** yerlerdir.

Bugün dünyanın birçok kentinde kamusal alanların güçlendirilmesi, yalnızca şehircilik meselesi olarak değil; demokrasi, toplumsal dayanışma ve yaşam kalitesi açısından da değerlendiriliyor. Çünkü **insanlar birbirini gördükçe, konuştukça ve aynı mekânları paylaştıkça** kentler daha güvenli, mahalleler daha sıcak, yaşam ise daha anlamlı hâle geliyor.

Çiğdem Mahallesi'nin en önemli zenginliklerinden biri de işte bu **ortak yaşam kültürüdür**. Açık hava sinemasında aynı gökyüzünün altında buluşabilmek, **aşure kazanının etrafında** aynı tadı paylaşabilmek, **parklarımızda** çocukların neşesine ortak olmak ya da **kütüphanemizde** aynı kitap sevgisini paylaşabilmek... Bunların her biri mahallemizin görünmeyen ama en güçlü bağlarını oluşturuyor.

Otuz yıldır **Çiğdemim Derneği** olarak tam da bunun için çalışıyoruz. Etkinlik düzenlemek elbette önemli; ancak asıl hedefimiz **insanların birbirini tanıdığı, birlikte ürettiği, birlikte düşündüğü ve birlikte karar aldığı ortak yaşam alanlarını korumak ve çoğaltmak**. Çünkü güçlü mahalleler ancak güçlü komşuluk ilişkileriyle kurulabilir.

Önümüzdeki aylarda yine kültür, sanat, çocuk, çevre ve dayanışma çalışmalarımızla bu ortak yaşamı büyötmeye devam edeceğiz. Ancak biliyoruz ki bunu tek başımıza yapamayız. Bir etkinliğe katılan, bir gönüllü çalışmaya destek veren, komşusunu davet eden, parkına sahip çıkan, kütüphanesine uğrayan her mahalle sakini bu **hikâyenin gerçek kahramanıdır**.

Çiğdem Mahallesi'ni özel yapan yalnızca bulunduğu yer değil; **birlikte yaşamayı önemseyen insanlarıdır**. Ortak mekânlarımızı ne kadar yaşatır ne kadar paylaşır ve ne kadar çoğaltırsak, geleceğe de o kadar güçlü bir mahalle bırakırız.

Çünkü biliyoruz ki mahalle, sadece aynı sokakta oturan insanların oluşturduğu bir yer değildir. **Mahalle; birlikte yaşamının, birbirine güvenmenin ve aynı geleceği paylaşmanın adıdır**.

Sevgi ve dayanışma dilekleriyle...

Fatih Fethi Aksoy

Çiğdemim Derneği Yönetim Kurulu Başkanı

ffaksoy@gmail.com

AĞUSTOS AYI ÖNEMLİ GÜNLER, HAFTALAR VE OLAYLAR

Suat ILGAZ - Hanedan Apartmanı
suatilgaz57@yahoo.com.tr

2 Ağustos

1922: Telefonun mucidi Alexander Graham Bell (75) hayatını kaybetti

3 Ağustos

2008: 1970 Nobel Edebiyat Ödülü sahibi Rus yazar Aleksandr Soljenitsin (90) hayatını kaybetti

4 Ağustos

1875: Masallarıyla tanınan Danimarkalı yazar ve şair Hans Christian Andersen (70) hayatını kaybetti

1962: Amerikalı ünlü film yıldızı Marilyn Monroe (36) hayatını kaybetti

1927: Ünlü şair Turgut Uyar Ankara'da doğdu.

6 Ağustos

1924: Tüm tarafların kendi iç onay süreçlerini tamamladığını bildirmesiyle birlikte Lozan Antlaşması yürürlüğe girdi

1945: ABD tarafından, Japonya'nın Hiroşima kentine atom bombası atıldı

7 Ağustos

1941: Ünlü Hint şair ve yazarı Rabindranath Tagore (80) hayatını kaybetti

8 Ağustos

1974: ABD'nin 37. Başkanı Richard Nixon, Watergate skandalı nedeniyle istifa etti

9 Ağustos

Dünya Kitapseverler Günü

1945: ABD tarafından, Japonya'nın Nagazaki kentine atom bombası atıldı

10 Ağustos

1920: İtilaf devletleri ile Osmanlı İmparatorluğu arasında Sevr Antlaşması imzalandı

12 Ağustos

1999: Şair Can Yücel (73) hayatını kaybetti

13 Ağustos

1961: Berlin Duvarı inşa edilmeye başladı

1910: Modern hemşireliğin öncüsü Florence Nightingale (90) hayatını kaybetti

14 Ağustos

1974: TSK'nin Kıbrıs'ta 2. Barış Harekâtı

15 Ağustos

2004: Opera sanatçısı Semiha Berksoy (94) hayatını kaybetti

16 Ağustos

1948: Millî Kütüphane Ankara'da resmi olarak hizmet vermeye başladı.

1977: Amerikalı şarkıcı Elvis Presley (42) hayatını kaybetti

17 Ağustos

1999: Gölcük merkezli Marmara Depremi

19 Ağustos

1915: Büyük Şair Tevfik Fikret (48) hayatını kaybetti

20 Ağustos

1991: Cumhuriyet gazetesinin kurucusu Gazeteci yazar Nadir Nadi (83) hayatını kaybetti

21 Ağustos

1926: Şair Can Yücel dünyaya geldi.

22 Ağustos-13 Eylül

1921: 22 gün 22 gece süren Sakarya Meydan Muharebesi

22 Ağustos

1986: 3. Cumhurbaşkanı Celal Bayar (103) hayatını kaybetti

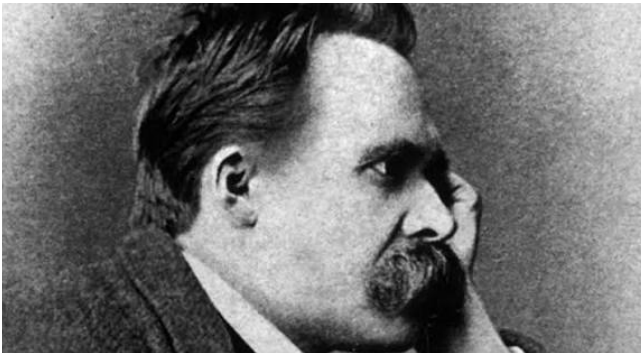
24 Ağustos

1899: Arjantinli yazar Jorge Louis Borges Buenos Aires'te doğdu.

25 Ağustos

1867: İngiliz bilim insanı Michael Faraday (76) hayatını kaybetti

1900: Alman filozof Friedrich Nietzsche (56)

hayatını kaybetti

26 Ağustos

1071: Malazgirt Zaferi

1922: Büyük Taarruzun başlaması

26-30 Ağustos

Zafer Haftası

29 Ağustos

1982: İsveçli sinema oyuncusu Ingrid Bergman (67) hayatını kaybetti

30 Ağustos

Türk Silahlı Kuvvetleri Günü

Zafer Bayramı

1922: Başkomutanlık Meydan Muharebesi

31 Ağustos

1867: Fransız şair, yazar, eleştirmen Charles Baudelaire (46) hayatını kaybetti

1977: Prenses Diana (36) Paris'te trafik kazası

sonucu hayatını kaybetti

TEMMUZ AYI FIRTINALAR TAKVİMİ

H. Suat ILGAZ - Hanedan Apartmanı
suatilgaz57@yahoo.com.tr

Değerli Dostlar,

Çok uzun yıllardan beri, belirli iklim olayları, hemen her yıl aynı tarihlerde (belki bir iki gün farkla da olsa) hiç şaşmadan tekrarlanmaktadır. Eskiler bunlara uygun isimler vermişler ve işlerini planlarken bu tarihlere dikkat etmişlerdir. Bilgisayarlar ve akıllı telefonların henüz hayatımıza böylesine yoğun bir şekilde girmediği dönemlerde, neredeyse her evin duvarlarında asılı olan **Saatli Maarif Takvimlerinde**, anılan iklim olayları gün gün yer almaktaydı.

Biz de **Çiğdemim Derneği** olarak, iş ve tatil planlamalarında komşularımızın yararlanabileceğini düşünerek her ay düzenli bir şekilde, o ay içinde beklenen fırtınaların takvimini yayınlıyoruz.

(Kaynakça: [Toprak Ana Platformu](#) ve [Turksail](#))

Fırtına Adı	Fırtına Tarihi	Gün
Doğum Günü Fırtınası (Marmara Bölgesi)	3 Ağustos	1 Gün
Fırtına	14 Ağustos	1 Gün
Fırtına	17 Ağustos	1 Gün
Fırtına	19 Ağustos	3 Gün
Sam Yellerinin Sonu	23 Ağustos	
Mercan Fırtınası	31 Ağustos	1 Gün

FOTOĞRAFLARLA ÇİĞDEM MAHALLESİ

*H. Suat ILGAZ - Hanedan Apartmanı
suatilgaz57@yahoo.com.tr*

Çiğdemim Derneği olarak, **Çiğdem Mahallesi**nin görsel arşivini oluşturmak amacıyla Facebook'ta 17 Ağustos 2024 tarihinde kurduğumuz **"FOTOĞRAFLARLA ÇİĞDEM MAHALLESİ"** grubuna gönderilen fotoğraflardan bazılarını bu köşede paylaşmaya devam ediyoruz.

Geçtiğimiz günlerde komşularımızdan Sayın **Osman Bayram 1000. üye** olarak grubumuza dahil oldu. Kendisine, bunun anısına sembolik bir armağanımız olacak. Halen **üye sayımız 1042'ye** ulaşmış olup, **yeni hedefimiz 1500** üyedir.

Söz konusu Facebook grubuna tüm komşularımızın katılımını ve kendilerinde bulunan ya da yeni çektikleri arşivlik mahalle fotoğraflarını (mümkünse yer ve tarih bilgisi ile birlikte) burada paylaşımlarını bekliyoruz.

Sayın **Nuran Akatay'ın**, "Çiğdem Mah. Hasan Ali Yücel Çankaya Evi'nin arkası. 20 Nisan 2026" notu ile yaptığı paylaşım.

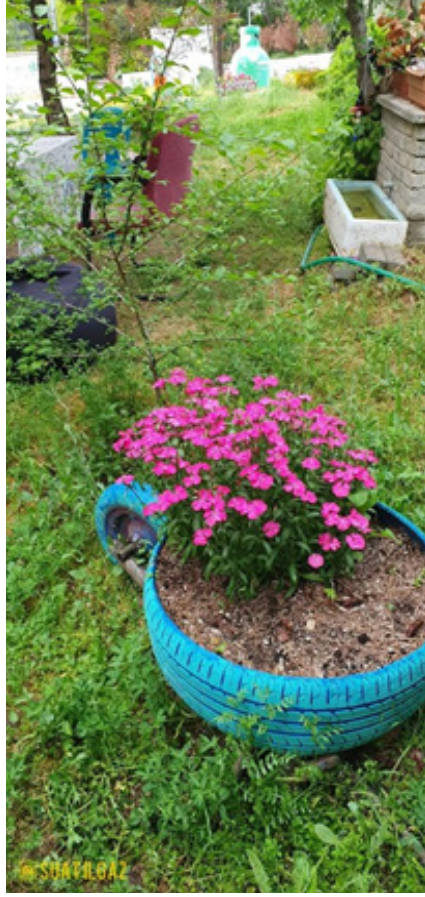
Sayın **Fidan Baysan'ın** 26.05.2026 tarihinde "Batan güneş tesellimiz, doğacak güneş umudumuz olsun" notu ile yaptığı paylaşım.

Turgut Bey'in "Meral Yaman Okay Parkı'nda güneş" notuyla 07 Haziran 2026 tarihinde yaptığı paylaşım.

Sayın **Şule Üstünkaya Gencer'in** "ODTÜ Çamlık Sitesi leylak zamanı" notuyla 12.05.2026 tarihinde yaptığı paylaşım.

Tarafımdan “Çiğdemim Derneği’nin bahçesi” notuyla 05.06.2026 tarihinde yapılan paylaşım.

Sayın **Asuman Pala’nın** “Meral-Yaman Okay Parkı (02 Mayıs 2026)” notuyla yaptığı paylaşım.

HABERLER VE BU AYIN ÖNE ÇIKAN ANLARI

Çiğdemim Derneği

AŞURENİN BEREKETİ, KOMŞULUĞUN GÜZELLİĞİ

10

Aşure sözcüğü, "on" anlamına gelen Aşura kelimesinden gelir ve Hicri takvimin ilk ayı olan Muharrem'in onuncu gününü ifade eder. Bu gün; farklı inanç ve kültürlerde paylaşmanın, bereketin, şükürün ve dayanışmanın simgesi olarak kabul edilir. İslam geleneğinde; Hz. Adem'in tövbesinin kabul gördüğü, Hz. Halil'in Nemrut'tan kurtulduğu, Hz. Musa'nın Firavun işkencelerinden kurtulduğu, Hz. Yunus'un balık karnından çıktığı, Hz. Nuh'un gemisinin su üstünden indiği ve Hz. Eyüp'ün yaralarının geçtiği gün olduğuna inanılır.

Aşurenin ortaya çıkışı bazı inanışlara göre, Hz. Nuh'un gemisinin büyük tufandan sonra karaya ilk çıkışında, gemide kalan son erzakları karıştırarak ilk aşureyi yapmasına dayanmaktadır. Bu nedenle aşurenin içinde 12 farklı malzeme bulunması bir gelenek halini almıştır. Aşure, farklı tatların aynı kazanda uyum içinde buluşmasının en güzel örneğidir. Bu yüzden yalnızca bir tatlı değil; birlik, kardeşlik, dayanışma ve paylaşmanın simgesidir.

Alevi inancında Muharrem ayı, Hz. Muhammed'in torunu Hz. Hüseyin'in Kerbela'da şehit edilmesini anmak için oruç tutulan ve matemle anılan bir dönemdir. Muharrem ayının 10. gününde yapılan aşure, bu anlamlı hatıranın paylaşımıdır.

Aşurenin yapıldığı evlere yıl boyunca bereket getireceğine inanılır. Bu nedenle 45 ayrı çeşitten oluşan bakliyat ve yemişler kaynatılır, komşulara dağıtılarak paylaşılır. Aşure günü, komşuluk ilişkilerini canlı tutar; gönülleri birleştirir.

Tam da derneğimizin kuruluş amacı ve misyonuyla uyduğu için biz de yıllardır komşularımızla birlikte aşuremizi hazırlıyoruz. Elliye yakın komşumuzun getirdiği malzemeleri arkadaşlarımız bir araya getirdi ve kaynatı. Tıpkı farklı kimlikleri ve kültürleri olan bizlerin kardeşçe bir arada olduğu gibi, onlarca farklı yiyecek de bir araya geldi ve aşure oldu.

Tüm katkı verenlere ve emek harcayanlara
teşekkür ediyor, Allah kabul etsin diyoruz.

Afiyet olsun.

**ÇİĞDEMİM
DERNEĞİ**
1996

**ÇİĞDEM
MAHALLESİ
MUHTARLIĞI**

30.

yıl

1996 - 2026

AÇIK HAVA SİNEMASI

 ÇİZGİ FİLM
SAAT: 20.00

 FİLM
SAAT: 20.30

 **15 GÜNDE BİR
SALI AKŞAMLARI**

Gösterimler
ÜCRETSİZDİR
Çay - Kahve - Gazoz
Soda - Mısır - Kağıt Helva
SATIŞIMIZ OLACAKTIR

MİNDERİNİ,
SANDALYENİ,
KOMŞUNU AL GEL!

 **CAN YÜCEL
PARKI**

 ÇİĞDEM 30 YIL
1996

 **ÇİĞDEM MAHALLESİ
MUHTARLIĞI**

*Güzel akşamlar,
iyi seyirler!*

YİNE BİRLİKTE BAŞARACAĞIZ...

Beş yıl önce siz değerli komşularımızın katkılarıyla, derneğimizin hemen yanındaki **Şehit Cihan Bayık Ortaokulunun** duvarına Atatürk posterini birlikte kazandırmıştık.

Yıllar içinde güneşin, yağmurun ve rüzgârın etkisiyle posterimiz yıprandı, renkleri soldu.

Şimdi onu, Cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk'e yakışır şekilde yeniden yaptırmak istiyoruz.

Bu çalışma yalnızca bir poster yenileme çalışması değil; Cumhuriyet değerlerine, ortak yaşam kültürümüze ve mahallemize sahip çıkma dayanışmasıdır.

**AZI ÇOĞU
YOK!**

**HER KATKI
BU DAYANIŞMANIN
BİR PARÇASIDIR.**

**DESTEK OLMAK İSTEYEN KOMŞULARIMIZ
BİZE MESAJ GÖNDEREBİLİR.**

IBAN BİLGİMİZ KENDİLERİYLE PAYLAŞILACAKTIR.

*Birlikte başardık,
yine birlikte başaracağız.*

**ÇİĞDEM MAHALLESİ
MUHTARLIĞI**

The poster is a vertical rectangular graphic with a white background and green and yellow accents. At the top left is the logo of Çiğdem Eğitim Çevre ve Dayanışma Derneği, featuring a yellow flower and the text 'ÇİĞDEMİM 1996' and '30 YIL'. To its right is the logo of Çiğdem Mahallesi Muhtarlığı, featuring a stylized 'C' with a house and trees. Below these logos is the main title '1996'DAN 2026'YA BİRLİKTE 30. YIL' in bold green and orange letters. The middle section has a dark green background with a large white circle containing '30 YILDA'. To the right of the circle, in yellow and white text, it says '416 ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİSİNE BURS VERDİK, SİZLERİN DESTEĞİYLE DESTEK VERMEYE DEVAM EDİYORUZ'. The bottom section features a stylized illustration of a neighborhood with houses and trees, and a large yellow flower on the right. Below the illustration, the text 'KOMŞULUK VE DAYANIŞMA İLE Güçlüyüz' is written in green and orange, with a small heart icon at the end.

ÇİĞDEM EĞİTİM ÇEVRE VE DAYANIŞMA DERNEĞİ
ÇİĞDEMİM 1996 30 YIL

ÇİĞDEM MAHALLESİ
MUHTARLIĞI

**1996'DAN 2026'YA
BİRLİKTE 30. YIL**

**30
YILDA**

**416 ÜNİVERSİTE
ÖĞRENCİSİNE BURS
VERDİK,
SİZLERİN DESTEĞİYLE
DESTEK VERMEYE
DEVAM EDİYORUZ**

**KOMŞULUK VE
DAYANIŞMA İLE
Güçlüyüz**

 2. EL ve ÜRETİCİ PAZARI

**Dernek Bahçemizde Buluşuyor,
Paylaşmanın ve Üretmenin Keyfini
Birlikte Yaşıyoruz.
Sizi de Bu Güzel Günde Aramızda
Görmek İsteriz.**

HER AYIN SON PAZARI

12.00 – 18.00

Stand Ücreti : 200 TL

 0312 285 20 47 www.cigdemim.org.tr/

“

**"Milletin bağımsızlığını yine
milletin azim ve kararı kurtaracaktır."**

**Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün bu sözüyle,
halkın iradesine ve hukukun üstünlüğüne
olan inancımızı yineliyoruz.**

**Çankaya'nın umudunu ve dayanışmasını
hiçbir güç gölgeleyemez.**

Adalet mutlaka yerini bulacaktır.

Çiğdemim Derneği

Güle güle git şair adam

Ahmet Telli'nin
'Bir Veda' şiirinden esinle

Sessiz bir vedanın ardından,
sözcüklerin ve bıraktığın izler
içimizde yaşamaya
devam edecek.

Sevgi, saygı ve özlemle.

HAZİRAN 2026 GAYRİMENKUL PİYASASI SAYILARI BİZE NELER SÖYLÜYOR?

Hakan ORTABAĞ - Seğmen Sitesi Sakini

Finansman Kaldırıcı Yeniden Devrede: Konut Piyasasında Yeni Bir Dönemin İlk Sinyalleri

Haziran 2026 verileri, ülkemiz genelinde gayrimenkul sektörünün uzun süredir beklediği hareketlenmenin kısmen başladığına işaret ediyor. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından açıklanan verilere göre Türkiye genelinde konut satışları, geçen yılın aynı ayına göre **%15,8 artarak 129.979 adede** ulaştı.

İlk bakışta dikkat çeken unsur satış adetlerindeki artış gibi görünse de verilerin derinlemesine incelenmesi piyasanın yalnızca hacimsel olarak büyümediğini, aynı zamanda **finansman yapısı ve alıcı davranışlarının da ekonomik şartlara göre değişmeye başladığını** ortaya koyuyor.

Finansman Piyasaya Yeniden Güç Verdi

Haziran 2026 ayının en dikkat çekici verisi, hiç kuşkusuz **ipotekli konut satışlarında yaşanan %72,1'lik artış** oldu. Banka ve katılım finans kuruluşları aracılığıyla gerçekleştirilen ipotekli konut satışları geçen yılın aynı dönemine göre **25.993 adede** ulaştı.

Bu veri tek başına bile piyasanın yön değiştirdiğini göstermektedir.

Çünkü aynı dönemde peşin, senet ve diğer ödeme yöntemleri ile gerçekleşen satışlar yalnızca **%7,1** artarken, kredili satışların **%72,1** yükselmesi, piyasa büyümesinin temel itici gücünün yeniden finansman olanakları olduğunu açıkça ortaya koymaktadır.

Toplam satışlar içerisinde ipotekli işlemlerin payının **%20 seviyesine yükselmesi**, ertelenmiş konut talebinin yeniden piyasaya dönmeye başladığını göstermektedir.

Başka bir ifadeyle; enflasyonla mücadele için uzun süredir uygulanan makro iktisadi tedbirler doğrultusunda yüksek finansman maliyetleri nedeniyle sabırla bekleyen alıcılar, krediye erişimin nispeten kolaylaşması ile yeniden işlem yapmaya başladılar. **Katılım Finans Sistemleri Hareketliliği Destekleyen Unsurlardan Biri Oldu**

Haziran 2026 verileri değerlendirilirken dikkat edilmesi gereken önemli başlıklardan biri de **katılım finans sistemlerinin** giderek artan etkisidir.

Son dönemde katılım bankalarının sunduğu “faizsiz” konut finansmanı modelleri, proje bazlı finansman çözümleri ve esnek ödeme seçenekleri; geleneksel banka kredisine alternatif arayan geniş bir alıcı kitlesine ulaşmaktadır.

TÜİK verileri ipotekli satışları tek başlık altında açıklasa da bu kategori içerisinde katılım finans kuruluşları aracılığıyla gerçekleştirilen işlemler de yer almaktadır.

Bu nedenle ipotekli satışlardaki güçlü yükselişin yalnızca mevduat bankalarının kredi hacmindeki artıştan değil, **katılım finans sistemlerinin büyüyen katkısından da beslendiği değerlendirilmektedir.**

Özellikle;

Faiz hassasiyeti bulunan alıcıların piyasaya yeniden dahil olması,

Katılım bankalarının proje bazlı kampanyalarını artırması,

Geliştiriciler ile finans kuruluşları arasındaki iş birliklerinin yaygınlaşması,

Alternatif ödeme modellerinin çeşitlenmesi, konut piyasasında talebin daha geniş bir tabana yayılmasına katkı sağlamaktadır.

Finansman kaynaklarının çeşitlenmesi, sektör açısından yalnızca satış adetlerini artıran bir unsur değil; aynı zamanda piyasanın sürdürülebilirliği açısından da önemli bir yapısal gelişme olarak değerlendirilebilir.

İlk El Konutlar Pazarın Lokomotifi Olmaya Devam Ediyor

Haziran 2026 ayında hareketlilik yalnızca satış sayılarında değil, satışların dağılımında da kendini gösterdi.

Konut Türü	Satış Adedi	Yıllık Artış	Pazar Payı
İlk El Konut	43.406	%23,1	%33,4
İkinci El Konut	86.573	%12,5	%66,6

İlk el konut satışlarının ikinci el piyasasına göre yaklaşık iki kat daha hızlı büyümesi, tüketici tercihlerindeki değişimi açık biçimde göstermektedir.

Deprem yönetmeliğine uygun yeni yapılar, geliştiricilerin sunduğu ödeme kampanyaları, düşük bakım maliyetleri ve modern yaşam standartları, yeni konutlara olan talebi artırmaktadır.

Bu tablo aynı zamanda üreticiler açısından da olumlu bir sinyal vermektedir. İlk el konut stoklarının daha hızlı erimesi, yeni proje geliştirme iştahını destekleyebilecek ve artan maliyetlere rağmen pazara pek çok aktörün girmesiyle daha rekabetçi fiyatların pazar genelinde yer alacağının önemli bir göstergedir.

Pazarın Ana Gövdesi Hâlâ Öz Kaynakla İşliyor

İpotekli satışlardaki güçlü yükselişe rağmen dikkat çeken başka bir gerçek daha bulunuyor.

Haziran 2026 ayında gerçekleştirilen satışların yaklaşık **%80'i**, yani **103 bin 986 adedi**, peşin ödeme, senet veya alternatif finansman yöntemleriyle tamamlandı.

Bu tablo bize iki önemli mesaj vermektedir:

Birincisi; yatırımcı tarafındaki nakit gücünün hâlâ oldukça yüksek olduğu,

ikincisi ise konut piyasasının yalnızca banka kredilerine bağlı olmadığıdır.

Dolayısıyla finansman koşullarında yaşanabilecek her yeni iyileşme, mevcut talebin üzerine ilave alıcı kitlesi ekleyerek işlem hacmini daha da büyütecektir. Konut almak için kredilerin inmesini bekleyenler için tatsız bir haber niteliği taşımaktadır. Çünkü kredilerde her **"1" puanlık iniş**, fiyatlara **" +%10"** olarak yansımaktadır.

Ticari Gayrimenkul ve Yabancı Yatırımcı Talebi Gücünü Koruyor

Haziran 2026 ayı verileri yalnızca konut sektöründe değil, **ticari gayrimenkul** tarafında da canlılığın sürdüğünü göstermektedir.

İş yeri satışlarındaki artış, yatırımcıların **düzenli kira geliri sağlayan ticari gayrimenkullere** olan ilgisinin devam ettiğini ortaya koymaktadır.

Bunun yanında yabancı yatırımcıların Türkiye gayrimenkul piyasasına yönelik ilgisinin sürmesi de dikkat çekmektedir.

Döviz bazında yatırım yapan yabancı yatırımcılar açısından Türkiye, hâlâ önemli bir getiri potansiyeli sunmaya devam etmektedir.

Önümüzdeki Dönemde Bizi Ne Bekliyor?

Haziran 2026 verileri, piyasanın yeniden ivme kazandığını gösterse de bu hareketin sürdürülebilirliği büyük ölçüde finansman koşullarına bağlı olacaktır.

Faiz oranlarında yaşanabilecek olası gevşemeler, katılım finans sisteminin büyümesini sürdürmesi ve geliştiricilerin kampanyalarına devam etmesi hâlinde ertelenmiş talebin daha hızlı çözülmesi beklenebilir.

Bu durum;

Satış adetlerinde yeni artışlar,

İlk el konut stoklarının daha hızlı erimesi,

Yeni proje yatırımlarının hız kazanması,

Fiyatlarda aşağı yönlü baskının azalması gibi sonuçları beraberinde getirebilir.

Ancak halihazırda katılım sistemlerinde de gün geçtikçe ülkemizde bozulan ekonomik veriler nedeni ile **ödeme gücünü hırpalayacak taksit oranları** yer almaktadır. Keza katılım sistemlerine dahil olurken bir miktar birikmiş parayı, bir miktar süreyle katılım sistem havuzunda beklettikten sonra birkaç katı ile geri ödemek üzere alıyor olmak bile bazen hedeflenen evi almaya yetmeyebilmektedir.

Buna karşılık mevcut finansman maliyetlerinde yeniden yukarı yönlü bir hareket görülmesi hâlinde mevcut ivmenin hız kesmesi de ihtimaller arasında yer almaktadır.

Sonuç ve Değerlendirme

Haziran 2026 verileri, Türkiye gayrimenkul sektörünün yalnızca daha fazla satış yaptığı bir ayı değil; **finansman ekosisteminin yeniden oluştuğu ve çalışmaya başladığı** bir dönemi temsil etmektedir.

İpotekli satışlardaki %72,1'lik artış, katılım finans sisteminin giderek güçlenen katkısı, ilk el konut satışlarının ikinci el piyasasının üzerinde büyümesi ve ticari gayrimenkulde devam eden yatırım iştahı birlikte değerlendirildiğinde; piyasanın yeni bir büyüme fazına girdiği görülmektedir.

Gayrimenkul profesyoneli olarak değerlendirmem; önümüzdeki dönemde oluşacak siyasi gelişmeler çerçevesinde **finansmana erişimin kolaylaşması ve alternatif ödeme modellerinin yaygınlaşması** hâlinde, konut piyasasında işlem hacminin daha da artacağı yönündedir.

Artık sektörü yalnızca faiz oranları üzerinden okumak yeterli değildir. Mevduat bankaları, katılım finans kuruluşları, geliştirici finansman modelleri ve alternatif ödeme sistemleri birlikte değerlendirildiğinde, Türkiye gayrimenkul piyasasının geçmiş yıllara kıyasla çok daha çeşitlenmiş ve daha dayanıklı bir finansman yapısına doğru evrildiği görülmektedir.

Bu nedenle **Haziran 2026 verileri**, sadece güçlü satış rakamlarını değil; aynı zamanda gayrimenkul sektöründe **yeni bir büyüme döneminin başlangıcını** işaret eden önemli bir eşik olarak değerlendirilmelidir.

DOĞANIN GÜZELLİKLERİ

Bülent Gültekin AKINOĞLU – Dünya1 Vadi Sitesi

Dünya'mız birçok doğal güzellikleri barındırıyor. Bu güzellikleri, yani doğamızı, resimleyip aktarabilmek güzel bir sebep (yaşadığımız yerlerde ve gördüğümüz birçok bölgede). Aslında bitkiler, aynı zamanda, canlılar için fayda sağlayan yapılara da sahipler. Örneğin bildiğiniz, bizlere de yakın yaşayabilen bazı canlılar **içgüdüsel** olarak bu durumu kullanır (*köpekler sindirim sistemlerinde sıkıntılar olduğunda çim yer*).

Bu konularla ilgili çok yayın bulabilirsiniz (Örnek: *"Origin and History of all the Pharmacopeial Vegetable Drugs... (Tüm bitkisel ilaç türlerinin tarihçesi ve nitelikleri...)"*).

Burada paylaşacağımız bilgiler, bitkilerin kendisi veya işlenmiş halleri ile, doktor tavsiyesi olmadan kullanılamaz.

Bu yazı dizisinde paylaşacağımız fotoğraflar, kendi çektiklerimiz ve bildiğimiz kişilerin çektiği fotoğraflar olacak. Ayrıca bilimsel çerçevede bazı açıklamaları da birkaç cümle ile vermeye çalışacağız. **Dünya'mızın** güzel **"ekosistemi"**ne harici olarak etki ettiğimiz bazı unsurlar da yer alacak. Umarım keyifle izlenir ve okunur.

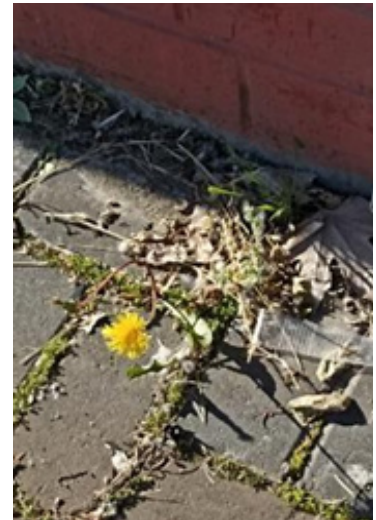
Aslında bu değerli ekosisteme haricen eklediğimiz yapılar aynı zamanda bu sisteme zarar verir. Asfalt düşünürsek, Karadeniz bölgemizde ne kadar asfalt var ve bunlar oradaki değerli ekosisteme ne yapıyor? Bu soruların cevaplanması ve zararın mümkün olduğu kadar önlenebilmesi yeşil-mavi Dünya'mızın da ekosisteminin korunabilmesi demek.

Mor süsen çiçeği (Iris). Yansıttığı ve gördüğümüz renk güneş enerjisinin mor ışık bölgesindeki dalga boylarındadır. Bu çiçekler mor rengi yansıtıyor (*Güneş'ten gelen enerjinin sadece bir miktarını gözümüz algılar*). Bu bitkinin kökü, geleneksel tıpta ve bazı bitkisel formüllerde kullanılır (*sonradan ekosistemine sokulan plastik malzemeler çevreye olan zararı birlikte getirir*).

Sarı papatya (Euryops). Sarı renk, gördüğümüz güneş ışığının sarı dalga boyu olan 0.58 mikrometre civarını yansıttığı içindir (*Sarı çiğdem olarak da anılır*). İlaç, kozmetik ve gıda sanayiinde kullanılan, papatya çayı ve bitkisel ilaçların ham maddesi olan türdür.

Diğer bir haricen etki de duvar boyaları gibi kimyasal sıvılardır. Mikrobiyolojik canlılara zarar verirler. Bu konuyla ilgili bir yayın: *"REVIEW ARTICLE: Role of microorganisms in the evolution of animals and plants: the hologenome theory of evolution, Ilana Zilber-Rosenberg, Eugene Rosenberg; DOI:10.1111/j.1574-6976.2008.00123.x"*.

GELECEĞİN OLİMPİK SPORUNU KEŞFET: FLAG(BAYRAK) FUTBOLU

Ayça DURAN - Miltaş Apt.

Dünyada hızla yayılan **Flag Futbol**, 2028 Los Angeles Olimpiyat Oyunları programında yer almasıyla genç sporcular için yepyeni bir yol açıyor. Türkiye’de özellikle alt yaş gruplarında henüz gelişme aşamasında olan bu branş, hız, strateji ve takım ruhunu bir araya getiriyor.

Bu sporun Ankara’daki yeni adreslerinden biri olan **1956 Orta Doğu Spor Kulübü Flag Futbol Okulu**, **10-17 yaş arasındaki kız ve erkek sporcuları** sahaya davet ediyor. ODTÜ’lü ve milli takım oyuncularından oluşan antrenör kadrosuyla yola çıkan okul, gençlere yalnızca yeni bir sporu öğretmeyi değil; onların fiziksel, zihinsel ve sosyal gelişimlerine katkı sağlamayı hedefliyor.

Flag Futbol Nedir?

Flag futbol, Amerikan futbolunun **temassız versiyonudur**. Oyuncular rakiplerini yere düşürmek yerine, bellerinde bulunan bayrakları çekerek oyunu durdurur. Bu özelliği sayesinde sert fiziksel temasın önüne geçilirken oyunun yüksek temposu, rekabeti ve heyecanı korunur.

Paslaşma, koşu, yön değiştirme ve oyun kurma üzerine şekillenen flag futbol; **çeviklik, koordinasyon, hız ve oyun zekâsını aynı anda geliştiren dinamik bir takım sporudur**. Farklı fiziksel özelliklere sahip sporcuların kendilerine uygun roller bulabilmesi de branşın en önemli avantajlarından biridir.

Deneyim Şart Değil

Takıma katılmak için daha önce flag futbolu oynamış olmak veya herhangi bir spor geçmişine sahip olmak gerekmiyor. Antrenmanlar, spora ilk kez başlayan çocuklardan farklı branşlarda deneyim kazanmış gençlere kadar **her seviyeden sporcuya** uygun şekilde planlanıyor.

Sahada Kazanılan Beceriler

Flag futbol, çocukların yalnızca fiziksel özelliklerini geliştiren bir spor değildir. Hız, çeviklik, denge ve koordinasyonun yanında; **hızlı karar verme, stratejik düşünme ve baskı altında doğru tercihler yapma** becerilerini de destekler.

Hedef: Türkiye Şampiyonası

Türkiye’de alt yaş gruplarına yönelik flag futbol yapılanması henüz oldukça sınırlı. Ülke çapındaki resmi gençler turnuvaları ise **U17 yaş grubunda** düzenleniyor. Bu nedenle okul bünyesindeki sporcular, temel eğitimlerini tamamladıktan sonra U17 Türkiye Şampiyonası’nda mücadele edecek takımın bir parçası olma fırsatı yakalayabilecek.

Antrenmanlarımız **100.yıl Saklıbahçe Spor tesislerinde**, Cumartesi ve Pazar günleri **14.00–16.00 saatleri tesislerinde, Cumartesi**. Aylık ücret **5.000 TL**’dir. İlk defa katılan öğrencilerimiz için ilk 2 idmanımız **ücretsizdir**.

Koçlarımızla Tanışın

Ayça Duran, ODTÜ Psikoloji öğrencisi ve gelecekte spor psikolojisi alanında çalışmayı hedefliyor. Daha önce ODTÜ sutopu altyapısında iki yıl antrenörlük yaptı ve genç sporcularla çalışma deneyimi kazandı.

Sporculuk kariyerinde ise altı yıl boyunca Sutopu Milli Takımımızda oynadı. Şu anda aktif olarak 4 yıldır flag futbol oynuyor ve A Milli Kadın Flag Futbol Takımı kadrosunda yer alıyor. 2025 Avrupa Şampiyonası’nda da milli formayla ülkemizi temsil etti.

Ahmet Rafet Gökçe, 10 yıl boyunca oyun kurucu (QB) olarak METU Falcons Korumalı Futbol Takımı formasını giydi. Daha sonra iki sezon METU Falcons Erkek Flag Futbol Takımı’nda mücadele etti ve iki Türkiye Şampiyonluğu yaşadı.

Antrenörlük kariyerinde ise 8 yıldır flag futbolunun içinde yer alıyor. Son olarak METU Falcons Kadın Flag Futbol Takımı’nın defansif koordinatörlüğünü üstlenen Rafet, birçok sporcunun gelişimine katkı sağladı ve yeni kurulan A Milli Kadın Flag Futbol Takımı’na 3 sporcu kazandırdı.

Zekiye Elif Yıldız, ODTÜ Sosyoloji mezunu olup şu anda ODTÜ’de Beden Eğitimi ve Spor alanında yüksek lisansını sürdürüyor. Bir yıl boyunca futbol okulunda antrenör olarak çocuklarla çalıştı. Ayrıca akademik çalışmalarında da çocuk ve genç sporcuların yetenek gelişimi alanlarına odaklanıyor.

Sporculuk kariyerinde ODTÜ Falcons’ta yedi sene defans oyuncusu olarak görev aldı, son üç sene takım kaptanlığını üstlendi. Saha deneyimine antrenör olarak devam ediyor, son bir senedir defans antrenörlüğü yapıyor.

Daha detaylı bilgi için Instagram hesabımızdan formu doldurabilir veya bize ulaşabilirsiniz: @1956ortadoguflag

BİR KIŞ AKŞAMINDAN KALAN MİRAS: ÇİĞDEM'DE AHMET TELLİ İZLERİ

H. Suat ILGAZ - Hanedan Apt.
suatilgaz57@yahoo.com.tr

10 Temmuz 2026 tarihinde edebiyat dünyamızdan bir büyük yıldız kaydı. Türk şiirinin önemli isimlerinden **Ahmet Tellî**'yi sonsuzluğa uğurladık. Ardında bıraktığı her biri birbirinden anlamlı şiirleriyle anılacak hep. O, bireysel duyarlılığı toplumsal bilinçle bütünleştiren özgün edebiyatçı kimliğiyle daima öne çıkmıştır. Şiirlerinde aşk, yalnızlık, acı ve özgürlük arayışı; epik söylem ile lirik ve hüznü bir anlatımın dengeli birleşimi içinde işlenmiştir. Yalın, içtenlikli dili, güçlü imgeleri ve toplumsal vicdanı öne çıkaran yaklaşımıyla Tellî, çağdaş Türk şiirinin estetik ve düşünsel bakımdan önemli temsilcilerinden biri olarak hatırlanacaktır.

Çiğdemim Derneği Edebiyat Topluluğu olarak bizim için bu ayrılık sadece bir edebiyat çınarının devrilmesi değil; mahallemizin hafızasında, arşivimizde ve kalbimizde silinmez izler bırakmış çok kıymetli bir dostun vedasıdır aynı zamanda.

Yaklaşık on yıl önce **12 Aralık 2016** akşamında Edebiyat Topluluğumuzun konuğu olmuştu **Ahmet Tellî**. O soğuk kış akşamını samimi, sıcak sohbetiyle, şiirleriyle ısıtmıştı. Sözlerine, bilgeliğini yansıtan şu cümlelerle başlamıştı büyük usta: **“Gençler anılar edinmeli. Bu buluşma da bir anı biriktirme buluşmasıdır.”**

Bugün, o geceden kalan anılar bizler için o kadar değerli ki.

“Ben Şiir Memuru Değilim”

Çiğdemli şiir dostlarını selamladıktan sonra çantasından kitaplarını çıkaran **Tellî**, mahalleliyle kısa sürede sınırsız bir bağ kurmuştu. Elli beş yıldır şiir yazdığını, dizelerini hep dolma kalemle defterlere döktüğünü anlatmış, bununla ilgili bir de anısını paylaşmış ve altı yıl aradan sonra çıkardığı **“Bakışın Senin”** isimli kitabından, yazma tutkusunu fısıldayan **“Yeni bir defter koydum önüme...”** dizesiyle başlayan güzel şiirini okumuştur.

Uzun süre kitap çıkarmadığı için **“Şiiri bıraktı”** diyenlere **Çiğdem Mahallesi'**nden verdiği yanıt, onun şiire bakışının bir manifestosu gibiydi:

“İlk sevgilisinin adını unutanlardan değilim. Şiirde böyle bir şey yok. Ama ben şiir memuru değilim. Şiir benim iç yapım. Benden kitap bekleniyor diye kitap çıkarmak zorunda olamam. Kendimi tanımak, keşfetmek, iyi ve kötü yanlarımı ortaya çıkarmak, bununla yüzleşmek için yazarım. Yayın işi sonra gelir.”

2010 yılında yayımlanan “Nidâ” isimli kitabının ardından da derneğimizi ziyaret ettiğini anımsayan şair, *“Bu dinginleştiren buluşmalar beni besleyip, onarıyor. Ben son birkaç yılda yaralarımıyla yaşamayı öğrendim”* diyerek “2015” başlıklı şiirini okumuş, salondaki herkesin ruhuna dokunmuştu.

Değerli şairin hatırladığı gibi 01 Ekim 2013 tarihinde düzenlenen törende, Nidâ isimli kitabı (bugün 32,000 kitap mevcuduna ulaşmış olan) Çiğdemim Derneği, Oğuz Tansel Semt Kütüphanesi'nin envanterine 20,000. kitap olarak kaydedilmişti. Bu törende Sayın Telli kitabını imzalayıp, rafa bizzat kendisi koymuştu.

Şiirin Bağımsızlığına Adanmış Bir Ömür

O gece salonda bulunan komşularımızdan Sayın Dursun Nadir'in, Çiğdemim Sesi dergisinin Ocak 2017 sayısındaki yazısında belirttiği gibi, salondan bir katılımcının şairin “Çocuksun Sen” şiirini okuması hem izleyicileri hem de şairi duygulandırmış, kucaklaşmayı daha da derinleştirmişti. Soru-cevap bölümünde ise karşımızda sadece bir şair değil, popülizme geçit vermeyen eğilmez bir aydın vardı. Şiirin, farklı siyasal görüşlerin amaçlarına hizmet etmemesi gerektiğini, ancak sisteme karşı daima “muhalif” kalmasını şiirin varlık nedeni olarak gördüğünü belirtmişti.

Melih Cevdet'e atıfla yaptığı, *“Şiirler; fikirlerin, duygu süzgecinden geçtikten sonra, dil denen araçla estetik form almasıdır. Şiir sezgisel aklın ürünüdür. Arzu, tahayyül ve emek... Bu üçü olmadan hiçbir şey yapılamaz”* tanımı, belleklerde silinmeyecek şekilde yer etmişti.

O gece sırasıyla Nida'dan “La Minör”ü, Barbar Şehla'dan “Ay ve ıslık” şiirlerini okurken, Dursun Nadir dostumuzun deyişiyle Telli, şiirimizin “suya düşen gül sesi” olmuştu.

Son Söz yerine...

Söyleşiyi bitirirken arzularını dile getirdiği şu veda cümleleri, bugün onun bıraktığı bir vasiyettir adeta: *“Sizleri bir daha görmüşüm, benim için kazançtır. Bana bu anı başışladığınız için çok teşekkür ediyorum. Umarım yeni karşılaşmalarda buluşuruz. Daha özgür, daha güzel, çok sevdiğim bu ülkenin daha güzel günlerinde yeniden görüşmek dileğiyle...”*

Nazım'a, edebiyata ve insana uzanarak Edebiyat Topluluğumuza o unutulmaz kış akşamını yaşatan büyük ustaya asıl biz teşekkür ediyoruz. Şiirleriyle ve sohbetiyle ısıttığı o keyifli ortamı, katılanların ruhuna işleyen bilge sesiyle söylediklerini ve bu değerli anıyı asla unutmayacağız.

Umut ettiğin o “daha güzel günlerde” dizelerinle buluşmak üzere... Ruhun şad olsun.

NOT: 12 Aralık 2016 tarihindeki söyleşinin videosuna https://www.youtube.com/watch?v=yjFlrowD_04 linkinden ulaşılabilir.

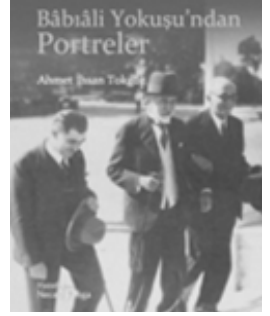
“TEVFİK FİKRET’İ NASIL BİLİRSİNİZ?”

Vecdi SEVİÇ – Gökkuşluğu Sitesi Mor Blok
vecdi.sevig@gmail.com

Başlıktaki soruya aşağıdaki cevabı verebilecek kişiyi tanıyor musunuz?

“Bilgisi orta derecede, birçok konuda ondan da aşağıdadır. Düşünür olarak dünyası çok dardır. Olgunluk döneminde yöneldiği sol düşünceyi o kadar hayal meyal bir halde benimsemiştir ki, o zamanın konuşulanlarının onda birini dahi bilmezdi, bilmeğe fazla da hevesli değildi.”

Soruyu yönelttiğim birçok dostum cevabı günümüzün düşünce özürlü medyatik “alimleri” arasından seçti. Sonra soruyu metnin özgün biçimiyle yineledim:

TEVFİK FİKRET ve ZİYA GÖKALP

Tevfik Fikret'i ve Ziya Gökalp'i yakından tanıdım. Fikret'in bilgisi orta derecede, bir çok bahislerde ondan da dündü. Mütefekkir olarak kâinatı hayli mahduddu. Mesela yaşının kemâl devresinde meyl ettiği sol nazariyeleri o kadar basit ve hayâl meyl bir halde benimsemişti ki o senelerde Avrupa'da o nazariyelerin kitaplarla, mecmualarla, gazetelerle, hutbelerle, nihayet amele âleminde ve Parlamentolarda bilfiil çalkantılarıyla, onda bir mikyasda olsun bilmezdi; bilmeğe fazla hevesli de değildi. Asıl kendi bahsi olan şüire gelelim:

“Fikret'in bilgisi orta derecede, birçok bahislerde ondan da dündü. Mütefekkir olarak kâinatı hayli mahduddu. Mesela yaşının kemâl devresinde meyl ettiği sol nazariyeleri o kadar basit ve hayâl meyl bir halde benimsemişti ki o senelerde Avrupa'da o nazariyelerin kitaplarla, mecmualarla, gazetelerle, hutbelerle, nihayet amele âleminde ve Parlamentolarda bilfiil çalkantılarıyla, onda bir mikyasında olsundu bilmezdi; bilmeğe de fazla hevesli değildi.”

Yine doğru yanıt alamadım. Sadece akla gelen adlar çoktan bu dünyadan ayrılanlar arasından seçilmeye başlanmıştı. Sizleri fazla yormayayım. O satırların yazarı **Yahya Kemal Bey**, şair **Yahya Kemal Beyatlı**.

Ölümünden on yıl sonra, 1968'de **Yahya Kemal Enstitüsü** tarafından yayımlanan, **“Siyasi ve Edebi Portreler”** kitabının 21. sayfasında okumuştum. Kitabın ilgili sayfasından bir bölümü yanda görebilirsiniz.

Şimdinin modasına uyararak yapay zekada **“Yahya Kemal, Tefik Fikret'e büyük hayranlık duyar ve Fikret'in Aşçıyan'da kendisi hakkında gıyabında söylediği övücü sözleri hayatının en büyük mazhariyetlerinden biri sayardı”** diye okuyanlar şaşırmasın. Ben rastladım. Çünkü yapay zeka kanallarının bir bölümü dijital ortamdaki bilgilerden derlediklerini bizlerle paylaşıyor. Çok ısrarcı olduğunuzda kimi zaman derinliklerden yeni bilgiler geliyor.

Bu yazıyı yazmak için Sayın **Suat Ilgaz**'ın dergimiz için hazırlamakta olduğu sayfalardan kopya çekmeye niyetlendiğim gün dijital ortamda, **“Yapay zeka şirketleri sahafaları boşaltınca”** haberini okumuştum.

Sayın **Ilgaz**, **“Ağustos Ayı Önemli Günler, Haftalar ve Olaylar”** bölümünde 19 Ağustos'un **Tevfik Fikret**'in ölüm yıldönümü olduğunu anımsatıyordu. Şairle ilgili yazılacak çok şey vardı ama güncel yaşamımızla bu kadar uyumlusunu bulmaktan değişik bir haz duydum.

Önce, yukarıda aktardığım satırlara baktım, ardından kitapta birkaç sayfa sonra yer alan **“Bir gün Tefik Fikret'le ve Sâti Bey'le Ceyno'da oturuyor ve konuşuyorduk”** diye başlayan paragrafa takıldım. Ceyno, anlatıldığı tarihte İstanbul Karaköy'ün ünlü bir **“birahanesi”** idi. **Mustafa Kemal**'in gençliğinde burada görüldüğü kimi anılarda söz edilir. **Sati Bey** de Suriye asıllı, Türkiye'de okumuş bir eğitimci. Bu eğitimci, birinci Dünya Savaşı sonrası ülkesine döndü.

Yahya Kemal, Tefik Fikret ve Sati Bey'in açık bölümünde oturdukları birahane'nin önünden o günlerin ünlü edebiyatçısı **Süleyman Nazif** geçti. Masadakilerden sadece Yahya Kemal'e, selam verdi. Sonrasını Portreler

kitabının 26. sayfasından okuyalım:

“O ana kadar tatlı tatlı konuşan Fikret birden sustu. Pek az sonra sinirlerini yenememiş bir ifadeyle, ‘Bu adamı tanır mısınız!’ dedi. ‘Evet!’ dedim. ‘Elini sıkır mısınız?’ dedi,

Yapay zeka şirketlerinin veri için topladığı ikinci el kitapların tarandıktan sonra imha edilmesi, sahafalar arasında kültürel mirasın yok edildiği endişesini büyütüyor.

Avrupa'daki sahafalar, son dönemde internet üzerinden gelen ve insan elinden çıkmış gibi görünmeyen, olağan dışı gece yarısı siparişleriyle karşı karşıya kalmaya başladı.

Siparişlerin bazen yalnızca bir dakika arayla verilmesi, alışverişlerin otomatik bir sistem tarafından yapıldığı şüphesini doğururken sahafalar önce sistemde bir hata olduğunu düşündü.

Bu durumun yaygınlığı incelendiğinde, Kanada merkezli Zoom Books adlı bir şirketin kurgu eserlerden yemek kitaplarına kadar binlerce kitabı topladığı anlaşıldı.

Tevfik Fikret

Tevfik Fikret’in bu değişen tavrı ve taarruzkâr istintâkı” [saldırgan sorgulaması] canımı sıktı: “Evet elini sıkarım, eli temizse yani yıkanmışsa, ne zararı var!” dedim. Tevfik Fikret büsbütün müteessir oldu. Hepimiz kalktık, birahaneden ayrıldık.”

Tevfik Fikret’in dargınlık öyküleri dönem arkadaşlarına göre fazladır. Konuyu ilk kez **Rauf Mutluay**’ın günümüz diline uyarladığı gazeteci **Hüseyin Cahit Yalçın**’ın **Edebiyat Anıları** kitabından öğrenmiştim. O yıllarda Vefa Lisesinde Müdür olan Hüseyin Cahit Bey’i gazeteci meslektaşı **Mehmet Asım [Us]** ziyaret etti. Tevfik Fikret’in yöneticiliğini yaptığı derginin kurucusu ve sahibi **Ahmet İhsan Bey**’e “*darıldı*” ve “*bir daha adım atmamak üzere*” Servet-i Fünun’u terk ettiği haberini kendisine ulaştırdı. Mehmet Asım Bey, Fikret’in duruma

çok üzüldüğünü, Hüseyin Cahit Bey’in dergi yöneticiliğini üstlenmesi dileğini önerdiğini de sözlerine ekledi.

Ayrılış vakasının diğer tarafı **Ahmet İhsan Bey** olayı, 1928’de dergisindeki ilk anlatımında, “*Tevfik Fikret, Hüseyin Cahit’e küsmüş olduğundan bize [Servet-i Fünun’a] uğramaz olmuştur*” diye özetledi. (Ahmet İhsan Tokgöz, *Matbuat Hatıralarım*, s. 132) Yıllar sonra konu Hüseyin Cahit tarafından gündeme getirilince olayın Servet-i Fünun’un II. Abdülhamid tarafından “taltif edilmesi” [ödüllendirilmesi] olayından kaynaklandığı açıklığa kavuştu. O yıllarda padişah, dergileri, gazeteleri uygun gördüğü biçimde ödüllendiriyordu, Servet-i Fünun da bundan pay aldı. Sonrasını Ahmet İhsan Bey, “*Fikret merhum, işçilerin saray tarafından taltifine ve bizim de teşekkür yazmamıza köpürdü*” diye özetleyecek ve ekleyecekti:

Mehmet Asım Us, Tevfik Fikret ve Hüseyin Cahit Yalçın, Tevfik Fikret’in önünde oğlu Halûk

“*Bunu yazmaktan maksadım Hüseyin Cahit Bey’in ...Fikret’in Servet-i Fünun’dan çekilmesini benimle darılma neticesi gibi göstermesinden dolayı tarihe karışan bu işleri karanlıkta bırakmamak içindir.*” (Uyanış Dergisi, 4 Ekim 1934)

Derginin kurucusu, 1930 yılında yayını **Uyanış** adıyla sürdürdüğü dönemde, “*Tevfik Fikret, Servet-i Fünun gazetesiyle ailesine büyük şeref vermiştir*” diye yazdı ve Cumhuriyet’in ilanından sonra günlük yaşamdaki olağanüstü değişimi Tevfik Fikret ile ailecek görüşmelerine ilişkin şu anısıyla günümüz okuruna ulaştırdı:

“*Tevfik Fikret refikasıyla [karısıyla] ve Halûk’uyla bana haftalarca misafir olmuştu. ...Ben Fikret’le ve o zamanlar ufak yavrusu Halûk’la bulunurdum. Tevfik Fikret’in zevcesini eve gelir giderken siyah çarşaf içinde, yüzü peçeli olarak uzaktan görürdüm ve onun sesini bile duymuş değildim. İşte otuz sene evvelki hayatımızla bugünün arasındaki fark! Münevverler arasında bile böyleydi.*”

O yılların küskünlüklerinden söz açılmışken yazının başında adını andığım “*yoldan geçen Süleyman Nazif Bey’i de unutmamak gerekiyor. Günlerden 19 Ağustos 1918 Pazartesi, Tevfik Fikret’in mezarının başında bir grup dua okudu, sonra da Şair için konulmuş hatıra defterini imzaladı. Süleyman Nazif Bey de bu grubun içindeydi. Dönemin valilerinden Faik Ali (Ozansoy), İstanbul Darülfünun hocalarından Muslihiddin Adil Bey, Dr. Rasim Ferid Bey ve Mustafa Kemal. Mustafa Kemal Paşa birkaç gün sonra İstanbul’dan ayrılacak ve Dr. Rasim Ferid (Talay) Bey’e 27*

Ağustos günü “Dün akşam üzeri Halep’e geldim ve geceyi burada geçirdim” haberini gönderecek, ardından 7. Ordu komutanlığındaki görevine başlayacaktı. Dünya Savaşı sona erip **Mustafa Kemal Paşa**, kurtuluş mücadelesini başlatmak niyetiyle İstanbul’a geldiğinde Haydarpaşa garında kendisini karşılayanlardan biri de arkadaşı Dr. **Rasim Ferid Beydi**.

KİTAP ÖĞRETİR

Turhan DEMİRBAŞ - Başak Sitesi

Tarık ve Murat iki arkadaştır. Veli'nin barında buluşurlar. Kendi tekneleriyle mavi tura çıkarlar. İngiliz Koyu'nda mola verip yemek için bir yere giderler. Orada yaşlı bir İngiliz ile tanışırlar. Murat, İngiliz Koyu adının nereden geldiğini anlatmaya başlar; *"İkinci Dünya Savaşı'nda, Türkiye tarafsız kalabildi. Koşullar çok zordu. Savaşa girmemiz için bir yandan İngilizler baskı yapıyor, öbür yandan Almanlar dayatıyordu. Ankara'nın tarafsızlık direncini kıramadılar. Savaşın sürdüğü yıllarda, bir Alman kruvazörü, Akdeniz'de dolaşan bir İngiliz denizaltısının peşine takılmış. Torpilleyecek ama kısıtıramıyor ve İngiliz gemisi Türk karasularına giriyor. Sığınma talep ediyor ve hukuksal olarak bu mümkün tabii ki. Alman gemisini karasuların dışına çıkarıyor ve İngiliz denizaltı bu koyda kalıyor ve suyun yüzeyine çıkıyor."*

Yaşlı İngiliz soğukkanlı bir şekilde konuşmaya başladı; *"Bahsettiğiniz o denizaltının içerisinde ben de vardım. On dokuz yaşındaydım. Onbaşıydım. Sabah beş-yedi nöbeti bana düşerdi. Karaya çıkarılmış hafif makineli tüfeğin arkasına yüzükoyun yatar, dağları gözlerdim. Dağlarda Türk taburu vardı. Ne olur ne olmaz diye bizi*

ablukaya almışlardı. Gün aşırı, bir merkebin üstünde bir Türk askeri gelirdi. Heybesinde kelle peyniri, torba yoğurdu, arada bir de yolunmuş piliç, tavuk, kaz getirirdi. Silahsız gelince silahlarımızı yere atardık."

Bu kez İngiliz, Murat'la Tarık'ın yüzlerine baktı. *"İşte böyle efendiler... Savaştan sonra, yıllardır her yaz buraya gelirim. Savaşı, denizaltımı, on dokuz yaşımı anımsar, bize torba yoğurdu, peynir, tavuk getiren tüfeksiz askeri düşünürüm. "*

Bodrum ve Datça yarımadalarının ortasında kalan Gökova Körfezi'nde bulunan İngiliz Koyu (İngiliz Limanı olarak da bilinir), çam ağaçlarının gölgesinde kalmış cennet gibi bir yerdir.

Zonguldak limanında bir işlek kahvehane; Garson anlatıyor, *"Ben bu limanda nelere şahit oldum bilerseniz; Bir zamanlar bu limandan Alman askerlerinin cesetleri çıktı. Gemi mi batmış ne. Sonra Ruslar limana mayın döşemişler! Tam seksen tane mayın, şimdi aynı limandan insanlar akın akın Zonguldak'a geliyor. Burası sanki keşfedilmemiş bir dünya; Erzurum, Erzincan, Malatya, Afyon, Gümüşhane her yerden. Hele Karadeniz sahilinin hepsi burada, herkes ekmek derdinde, bir de kan davası yüzünden gelenler var."* Sayfa. 68

Mükellefiyet hakkında ise Metin Köse şöyle yazmış. (Sayfa. 77)

"Osmanlı'nın son Kaptan-ı Derya'sı Ahmet Vesim Paşa, 1867 yılında, Padişah Abdülaziz'den aldığı emirle Mirliya (Tuğamiral) Dilaver Paşa'yı geniş yetkilerle donatıp Maadin Nazırı olarak Ereğli Sancağına göndermişti. Dilaver Paşa, Kozlu'da Hüseyin Bey başkanlığında, Miralay memuru Ahmet Sait, Yüzbaşı Ahmet Tahsin ve Kâtip İsmail Hakkı'dan oluşan bir kömür komisyonu kurmuş, yüz maddelik meşhur Dilaver Paşa Nizamnamesi ile madenlerde çalışmayı zorunlu hale getirmiştir.

Nizamnamenin 21. Maddesine göre; Onikidivan (Bartın), Viranşehir (Eskipazar), Akçaşehir ve Karasu, Taraklıborlu (Safranbolu), Zerzene (Perşembe), Ulus, Amasra, Tefen (Gökçebey), Ereğli, Kocanaz (Horcanaz), Yenice, Devrek, Aktaş'tan (Karabük'ün bugünkü yerleşim alanı) oluşan bölge için Ereğli Sancağının 14 kazasında yaşayan 13- 50 yaşındaki erkeklerin sağlam olanları ocakta kazmacı, küfeci ve direkçi olarak çalışmakla mükelleftir."

1927 ile 1936 yılları arasındaki genç **Türkiye Cumhuriyeti**'nin kuruluş yıllarını ve ideolojik mücadelelerini anlatan bu kitaptan önemli bulduğum birkaç dipnot yazmak istiyorum.

Osman Balcıgil'in tüm kitaplarını okudum. Bazı günler “**Dost Kitapevi**”ne giderim, yeni çıkan kitaplara bakarım. Okumak istediğim kitapları satın alırım. Yine öyle yaptım.

Mayıs 2026’da Destek Yayınları etiketiyle çıkan 448 sayfalık bu tarihi roman, devrimlerin kalıcılığı, **Kadro Hareketi** ve **Gazi Mustafa Kemal Atatürk**’ün farklı fikirleri nasıl bir arada tuttuğu gibi konuları merkezine alıyor.

Hoybun Cemiyeti, 5 Ekim 1927’de Lübnan’da, Kürt milliyetçi örgütlerinin ileri gelenleri, Irak ve Suriye’de sığınmış Kürt aydınları ve Taşnak kökenli Ermeni liderler tarafından kırk beş gün süren bir kongre sonrasında kuruldu. Yeni kurulan cemiyetin üyeleri, bağımsız Kürdistan’ın yaratılması ve bütün Kürtlerin birleştirilmesi için ant içtiler ve tek komutanlık altında birleştiler. Hoybun kelimesi Kürtçede “**İstiklal**”, Ermenicede “**Ermeni Yurdu**” anlamına geliyor. Sayfa; 134

Kürtlerin **Oramar İsyanı** 16 Temmuz 1930’da başladı, 10 Ekim 1930’a kadar devam etti. **Molla Hüseyin Şerif** önderliğinde **Barzani Aşireti** tarafından başlatılan bu ayaklanma, 1925’de **Şeyh Sait**’in önderliğindeki ve 1926’da

Ağrı’da **Bedirhan Aşireti**’nin başı çektiği isyanlardan sonra, Cumhuriyet’e karşı girişilmiş, ciddiye alınabilecek üçüncü Kürt isyanı oldu. Sayfa 133

Bana İlginç Geldi; Datça’nın temiz havası her hastalığa deva oluyor.

Datça’nın badem kokulu havasını solumak,

İstanbul’un konaklarında yaşamak,

Bursa’nın tarihi dokusunu hissetmek,

Birgi’nin mistik ortamından etkilenmek,

Çeşme’nin altmışlı yıllarını anımsamak,

Hollanda’nın tahta nalınlarıyla dolaşmak,

İpsala’nın sevecen insanlarını tanımak isteyenlere...

Zühal ve **Yücel İzmirli**’nin **Datça’dan İpsala’ya** kitabında yer alan, her biri içimizi ısıtan 13 ayrı hikâyeden bir bölüm. Gezip gördüğümüz, doğup büyüdüğümüz, en güzel yaşlarımızı geçirdiğimiz, en büyük acıları, en koyu yalnızlıkları yaşadığımız coğrafyalara dair öyküler...

İlk hikâyenin kahramanı **Özlü**, göğüs kanseri oluyor ve iki göğsü alınıyor, fakat kanserli hücreler temizlenemiyor. Datça’nın temiz havasını duyuyor ve bir ev kirayıp burada yaşamaya karar veriyor. Kocas da izin veriyor. Öğrendiğine veya bir eski efsaneye göre; bir gemi cüzzamlı eski çağlarda buraya bırakılmışlar. Bir süre sonra temiz ve nemsiz havasından bütün hastalar iyileşmişler. Bunu okuyan **Özlü** bu karara varıyor.

LİVANELİ’NİN “BEKLE BENİ” ROMANI ÜZERİNE

Prof. Dr. Bülent YILMAZ- Hacettepe Üniversitesi, Bilgi ve Belge Yönetimi Böl. Öğr. Üyesi

Bu yaklaşım **“popüler olana olumsuz duygusal bir tepki”** gibi görünebilir ama aslında akılcı olduğu düşünülebilir. Ben genellikle öyle yapıyorum. Çok tanınmış bir yazarın yayımlandığı anda binlerce satmaya başlayan, yani popülerleşen kitabını belirli bir süre okumuyorum. Deyim yerindeyse, o fırtınanın dinmesini ve ortalığın sakinleşmesini bekliyorum. Özellikle, popüler yazarların kitaplarının satışları, yayımlandığında hızla yüzbinlere ulaşıyor. Baskı sayısı (yayımlanan toplam kitap adedi) kitap kapağına büyük puntolarla yazılıyor ve çoğu zaman bu bir **pazarlama stratejisi** olarak kullanılıyor (Bu stratejinin bir başka taktiği de yazar adının kitap adından büyük ve göze batar şekilde yazılmasıdır).

Kültür-sanat ürünlerine ve dolayısıyla kitaplara ilişkin olarak, **“popüler olanın genelde niteliksiz olduğu”** ya da **“çok beğenildiği için nitelikli olduğu”** biçiminde dile getirilen önyargıları ve genellemeleri doğru

bulmam. **“Çok satan”** bir kitap bazen niteliksiz bazen de nitelikli olabilir. En iyisi, bir okur olarak buna kitabı okuduktan sonra bizim karar vermemizdir. Ancak belirttiğim gibi, çok satan popüler bir kitaba ilişkin benim kişisel tavrım, **“yayımlandıktan belirli bir süre geçtikten sonra okuyup önyargısızca değerlendirmek”** yönünde olmaktadır.

Kapağında **“toplam 400 bin adet”** yazısını görünce, **Zülfü Livaneli’nin “Bekle Beni”** adlı romanına da böyle yaklaştım; **“belirli bir süre geçmiş”** dedim ve yenice okudum. Okuma notlarımı paylaşmak isterim.

Livaneli, önemli, binlerce insan gibi kendisinin de yaşadığı çok zor bir dönemi ve gerçeği roman dili ile anlatmaya, paylaşmaya, **tarihe not düşmeye** çalışmış. Bu takdir edilmesi ve saygı duyulması gereken değerli bir çabadır. Bu bağlamda, roman, Türkiye tarihinin en acılı siyasal ve toplumsal dönemlerinden birisi olan 12 Eylül darbe sürecini, o dönemi yaşayan bir roman kahramanı ile ailesini **cezaevi, sürgünlük ve aile kavramları** üzerinden anlatmaya çalışıyor.

Yazılanların önemli bir bölümü yazarın bizzat yaşadıkları olsa gerek. Yani eserde yazara ait biyografik unsurlar var. Bunu kendisi de belirtiyor zaten. Yazar, **tarihe tanıklık etme ve bunu yazma** sorumluluğu ile davranmış. Çok da iyi etmiş. Bu nedenle, romanın kurgu olmanın yanı sıra gerçekliğin belgesel niteliği olma özelliği de var. Ancak bu durum, romana gerçeklik kazandırmasına karşın, edebiyat diline çok iyi dönüştürülemediği için edebiyat tadını azaltıyor.

Romanın güçlü bir dili yok. Aceleyle getirilmiş duygusu veriyor. Anlatım zaman zaman okuma ve edebiyat tadı veremeyebiliyor.

Romanda edebiyat tadını azaltan bir başka boyut da örneğin **Descartes, Kafka, Borges** vb. göndermeleri ile bilgi verme, bazı felsefi yaklaşımları dile getirme, ünlü bir şairden dizeler hatırlatma gibi kaygıların olması ya da bunun hissedilmesi. Eser, bazen **deneme-roman karışımı** bir niteliğe bürünüyor gibi geliyor insana. Hatta gizlice öğretmeye çalışan bir **ders kitabı** havası bile alınabiliyor ve bu romanın tadını azaltıyor.

Diğer yandan, muhtemelen bir kurgu unsuru olarak düşünülmesine karşın, çok sayıda bölüm başlığı var ve bölümler eseri zaman zaman bir öykü kitabı havasına dönüştürüyor. Aynı ayrı yazılmış hapisane öykülerini birbirine ekleme çabası gibi görünüyor. Ancak aralarında kopukluklar var ve bu acılı öyküler duygulandırmıyor da. Hapishane, işkence, direniş, ayrılık, bekleme, dışlanma, ötekileştirilme, ekonomik zorluklar, özlem, aşk, mültecilik, sürgünlük gibi gerçeklikler ve bunların verdiği **acı duygusu** tam olarak aktarılmıyor.

Romanın bazı bölümleri görece daha güçlü, edebiyat tadında, anlatım akıcı ve etkileyici. Ancak bazı bölümler öyle değil. Yani bölümlerin niteliği arasında dengesizlikler var sanki. Bazı bölümler iyi bazıları iyi değil.

Romandaki karakter analizleri, mekân ve olay betimlemeleri yeterince güçlü görünmüyor.

Romanın konusu merak unsurunu işlemeye çok uygun olmasına karşın, eser yeterince merak ve heyecanla okunamıyor.

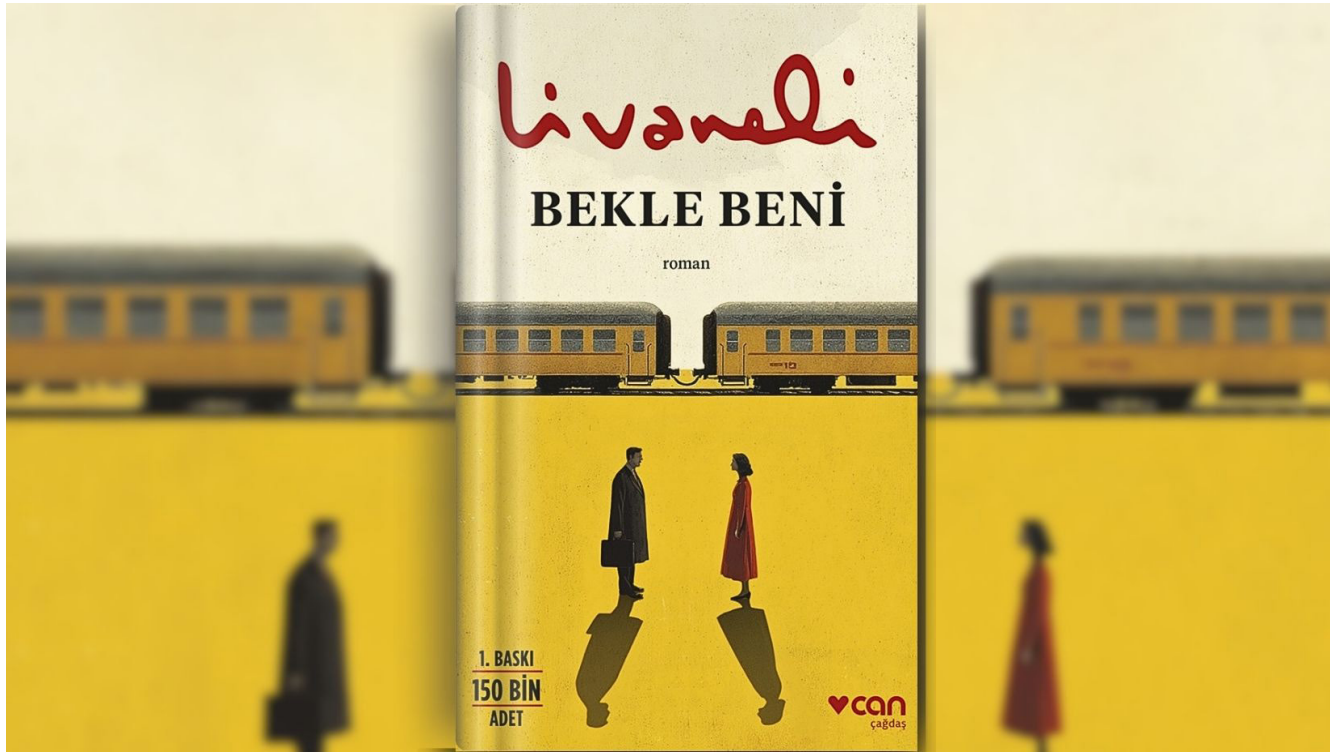
Eserde zaman zaman güçlü imgeler (insanın hapisanede tuvalet kokusuna alışması gibi) yakalanmış ve yaşamla ilişkilendirilmeye ve işlenmeye çalışılmış; ancak bu çok fazla değil.

“Özgün bir konu biraz heba edilmiş gibi” diye düşündüm açıkçası. **“12 Eylül süreci öylesine korkunç bir dönemdi ki, çok daha etkileyici bir biçimde anlatılmalıydı,”** diyor insan.

Bir edebiyat eseri için en önemli ve gerçekçi beğeni ölçütü onu okuduktan sonra zihnimizde ve ruhumuzda kalan o **“tat”**, yani **“edebiyat/sanat tadı”** olsa gerek. Bu eserde eksikliğini en çok hissettiğim şey işte bu **“roman tadı”** oldu.

Kısaca söylemek gerekirse, romanın kurgusu, dili, edebiyat tadı, merak unsuru, duyguyu verme, güçlü karakter analizleri açılarından beklentimin uzağında kaldı ve bu nedenle de romanı Livaneli’nin **“roman tadı veren eserleri”** kategorisine alamadım.

(NOT: Bu yazı, Prof. Dr. Bülent Yılmaz’ın “ <https://bulentyilmazblog.wordpress.com/> ” kişisel 9 Mayıs 2026 tarihinde “Livaneli’nin “Bekle Beni” romanı üzerine okuma notları” başlığıyla yayınlanmıştır.)

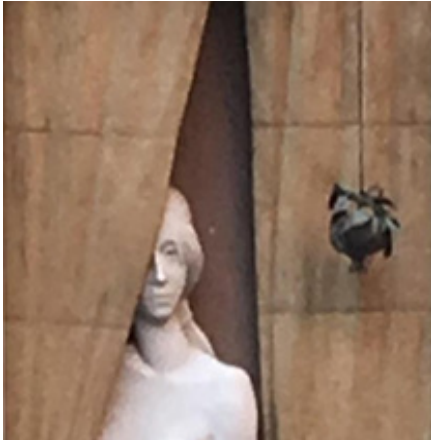
PERDE MESELESİ

Pınar AYDIN O'DWYER - Başak Sitesi

Çağımızın meselesi “görünürlük”; açıkça göz önünde olmak, kendisini neredeyse başkasının gözüne sokmak. Günlük yaşamsa bir sahne biçimini aldı. Oysaki asıl iş “perde arkasından sunulan edada”!

Her türlü örtü anlamında “perde”, özünde “kapatan, gizleyen, engelleyen nesne veya unsur”dur. Metaforik açıdan, inanç dünyasında hakikati engelleyen; sanatta bizim veya ötekinin günlük yaşamına farklı pencere açan; müzikte sınırlandırılmış ses düzeyi sağlayan; II. Dünya Savaşı sonrası Avrupa politikasında örneğin “Demir” sıfatıyla yer alan veya sinema tanımlaması olarak “Beyaz” adıyla yer alan perde hem maskeleri hem de aksine yüzleşmeyi simgeler. Dolayısıyla görünürlüğü engelleyen en önemli somut nesnelerin başında gelen “perde” aynı zamanda farklı bir görünürlük de sağlar. O halde, temel anlamda mekânın işlevini tanımlayan perdenin fantastik kanatlarında dolaşalım.

Konuya göz organından girecek olursak, tıpta “katarakt” adı verilen göz merceği bulanıklaşması, görmede perde etkisi yaratır. Esasen yeterince uzun yaşayan her insanın gözünde eninde sonunda katarakt olur. Metaforik olarak insanlık yaşlandıkça olgunlaşır ve önemsiz sorunları görmezden gelmeyi tercih eder.

Konuyu perde denilen kumaş parçasıyla daha geniş bağlamda açacak olursak, öncelikle perdeyi dış doğa etkilerinden, örneğin güneşten korunmak için kullanır ve örteriz. Hava kararınca kendimizi kem gözlerden korumak ihtiyacı hisseder, örtünürüz. Ya yorgun ve dağınık saçlıyızdır ya iç çamaşırly veya çıplak.

Örtülü perde psikolojik olarak kendimizle baş başa kalmayı da sağlayan içe kapanmayı sağlayan meditatif bir ortam yaratır. Perde kapanınca bir anlamda günlük yaşam sorunlarına ara verilir, kişinin kendisine düşünsel özgürlük alanı doğar. Perdenin iç tarafında olmak, “ben kimim ve neyim, neleri yapabiliyorum ve neleri yapamıyorum, neleri yapmak zorundayım ve nelere zorunlu değilim, amacım ne, arzum ne” sorularına cevap bulma süresi evresidir, yarı uyku misali.

Ama asıl perdeyi açabilmek de büyük bir enerji verir insana; “kendi özgür irademle açtım ve yeni günde yepyeni maceralara atılmaya hazırım” duygusu müthiş keyiflidir. Karar verilmesi gereken en önemli şey, perdeyi akşam yatmadan açıp aydınlığa uyanmak mı, yoksa sabah kendi elleriyle güneşi davet etmek midir? Psikoterapi seanslarında kişiyi tanımak için sorulabilecekler listesine eklenebilecek bu soruya bir de şu eklenebilir: “Siz perdenin altını kapatıp üstünü “V” şeklinde açık bırakanlardan mısınız, kendini yazılı olmayan kurallara uymak zorunda hissetmeyenlerden yani?”

Gerçi bazı insanlar tam aksine kendini ve evini kamuya sunmayı tercih eder, kem gözle izlenme olasılığına ihtimal vermeden. Ama bu tercihi uygulamak için bile “kapatılmasa da bir perdenin” varlığı şarttır sahnesi misali tanış olamayan seyirciye oynamak, onların ilgili gözlerini ve gıpta dolu olası alkışlarını sürekli kulağında hissetmek çok özel bir deneyim olsa gerek. Öte yandan Hollanda gibi savaş ve sel yaşamış ülkelerde tehlikenin erkenden farkına varabilmek için perdeyi örtememek kültürü öylesine yaygındır ki, sokaktan geçenlerin içeri bakmak aklının köşesinden geçmez.

Daha da yaygın olan, cinsel yaşamın özelde kalması hem cinselliği yaşayanlar hem de izleyenler açısından mahremiyet perdesidir. “Biz-bizelik” zihinde başlar ama perdenin ardında tamamlanır. Hele bir de perdenin arkasındakileri dehşetli merak etmek ve merak ettirmek var ya, işte bu bir çeşit fantastik evrendir âdeta. Hatta bir zamanlar arkasında neler yaşandığının bilindiği bir perdeye uzun süre sonra dışarıdan bakmak edebiyat ve sinema için fevkalade verimli bir konudur.^{1,2}

¹ Barbey d'Aurevilly JA: Kızıl Perde (Le Rideau Cramoisi), 1874

² Le Rideau Cramoisi. Yönetmen: Alexandre Astruc, Senaryo: JA Barbey d'Aurevilly ve Alexandre Astruc, Oyuncular: Anouk Aimée, Jean-Claude Pascal. 44dk, 1952 <https://www.imdb.com/title/tt0045087/>

³ <https://www.portreler.com.tr/bos-kubbede-kalan-hos-sada-tomas-fasulyeciyan-ve-osmanli-tiyatrosunun-dogusu/>

Öte yandan dışarıdan bakan kendisinin de perdenin bir aralığından gözetleyebiliyor olabileceğini aklına getirmelidir. Özetle, kapalı perde her zaman tam anlamıyla kapalı olmayabilir, kapalıyken içeride olanlar tarafından tahmin edilebileceği gibi dışarıya da pekâlâ rahatlıkla gözlenebilir.

Perde materyali ve renk seçimi ise bambaşka bir mecra. Burada kişinin kültürü, sosyoekonomik sınıfı, karakter olarak adlandırılabilir kişisel seçimi rol oynar. Gösteriş ihtiyacı veya ihtirası, aşırı şatafatlı perdeyle **“sahne alır”**. Maddi düzey ve sosyal konumu gece-gündüz ilân edebilmenin en kısa ve emin yolu kuşkusuz balo elbisesi giydirilmiş kat kat süslü perdelerdir. Kimsenin kuşkusu olmasın, sokaktan bakan içeride kimlerin yaşadığını, nereden gelip hangi yolla nereye vardığını anında kavrar. Oysa, merak uyandırırım veya kendimi reklam edeyim derken, katmanlı perdelerle ayağı dolanmak da olasıdır. Bu tür kişiliklerin tam zıttı karakterler, renk seçiminde kendini gösterir; perdenin iki kanadını farklı renkte tercih eden **“perde aktivistlerine”** “anarşist ruhlu” damgası yapıştırılır.

Yaşam sahnesine bir perde açarak başladığımız konuyu **Münir Özkul**’un usta yorumuyla tanıştığımız unutulmaz **“Perde tiradı”**³ ile kapatalım:

“Zaten aktör dediğin nedir ki?..

Oynarken varızdır, yok olunca da sesimiz o boş kubbede, bir hoş sada olarak kalır...

Olsa olsa eski program dergilerinde soluk birer hayal olur kalırız...

Göroorum hepiniz gardioba koşmaya hazırlanıyorsunuz...

Birazdan teatro bomboş kalacak...

Ama teatro işte o zaman yaşamaya başlar...

Çünkü Satenik’in bir şarkısı şu perdelerden birine takılı kalmıştır...

Benim bir tiradım şu pervaza sinmiştir...

Hiranuş’la Virjinya’nın bir diyalogu eski kostümlerin birinin yırtığına sığınmıştır...

İşte bu hatıralar, o sessizlikte saklandıkları yerden çıkar, bir fısıltı halinde yine sahneye dökülürler...

Artık kendimiz yoğuz...

Seyircilerimiz de kalmadı...

Ama repliklerimiz fısıldaşır dururlar sabaha kadar...

Gün ağarır, temizleyiciler gelir, replikler yerlerine kaçar...

Perde!!!”

Not: Psikeart dergisi Temmuz-Ağustos 2026 sayısında yayımlanmış ve izinle kullanılmıştır.

KİGORK BERÇ KERESTECİYAN (TÜRKER)

Cengiz KARAKÖSE - 75. Yıl Huzurevi

Neden Afyonkarahisar Milletvekili oldu?

Mustafa Kemal ve arkadaşları İstanbul'dan Samsun'a hareket etmek için son hazırlıklarını yürütüyordu. Gecenin geç saatlerinde, **Mustafa Kemal**'in üç yıl önce kiraladığı (günümüzde müze olarak kullanılan) Şişli'deki evinin kapısı çalındı. Gelen kişi, **Sadeddin Ferid (Talay)** idi. Sadeddin Ferit Bey, Mustafa Kemal'in bir gazete aleyhine açtığı davaya bakan avukatıydı. Mustafa Kemal kapıda onu görünce, davayla ilgili bir konuda görüşme yapmak için geldiğini sandı. Ama Sadeddin Bey bambaşka bir haberi bildirmek üzere gelmişti. Getirdiği haber, son derece önemliydi;

İngilizler Bandırma Vapurunu, Karadeniz'de batıracaklar!!

Mustafa Kemal, bu bilginin doğruluğunu anlamak için kaynağını öğrenmek istedi.

-- *'Kimden öğrendiniz, bu bilgiyi' diye sordu?*

Sadeddin Bey, bilginin kaynağına olan güvenle yanıtladı.

-- *'Berç Keresteciyan Efendiden, paşam.'*

Mustafa Kemal yine sordu;

-- *'Siz kendisini tanır mısınız?'*

Sadeddin Bey'in;

-- *'Şahsen tanımıyorum ama ismen biliyorum paşam'*

yanıtından sonra, Mustafa Kemal bu kez, 'bu kişinin güvenilir biri olup olmadığını' sordu. Sadeddin Beyin cevabı şöyle oldu.

-- *'Kendisi Osmanlı Bankası Müdürüdür ve aynı zamanda Hilal-i Ahmer (Kızılay) ikinci başkanıdır. Onu 'Hilal-i Ahmer başkanı Hamit Bey'e sordum. Bana, kişiliğinin, doğasının ve ahlakının son derece düzgün olduğunu söyledi. Sizin avukatınız olduğumu öğrenince de, bana gelerek ve kaynağını belirterek bu bilgileri verdi... Mustafa Kemal Paşa'nın bindiği vapur boğazdan çıktıktan sonra batırılacak. Bu görevi İngiliz torpidosuyla mı, denizaltısıyla mı yapacakları araştırıldı. Ben bütün bunları öğrendikten sonra, Kızılay Başkanı Hamid Bey'e tekrar sordum, kendisini nasıl tanıdığını. O da güvenilir olduğunu tekraren belirtti...*

Mustafa Kemal avukatının getirdiği bu önemli bilgiyi değerlendirdi tabii. Samsun'a gitmek için bindiği Bandırma Vapuru hareket ettikten sonra, kaptan köşküne çıktı ve Bandırma Vapuru kaptanı **İsmail Hakkı Bey'e**, **"Mümkün olduğu kadar sahilden gitmemiz kabil midir?"** diye sordu? Kaptanın Karadeniz'e ilk kez çıktığını, nerelerin kayalık, nerelerin sığ olduğunu bilmediğini söylemesi üzerine, **"O zaman pusula ile gideriz."** dediği, ancak geminin pusulasının da bozuk olduğunu öğrenmesi üzerine, **"Ziyan yok. Allah büyüktür. Siz yine mümkün olduğu kadar sahili takip ediniz"** dediği bilinmektedir.

Ermeni asıllı **Berç Keresteciyan** eğer bu bilgiyi vermeseydi, Mustafa Kemal ve arkadaşlarını Samsun'a götüren Bandırma Vapuru, İstanbul Boğazi'nden çıkıp, Karadeniz'e açıldıktan bir süre sonra, büyük olasılıkla torpillenmiş ve batırılmış olacaktı...

Berç Keresteciyan, Türkçenin ilk **'etimolojik sözlüğünü'** hazırlayan dilci **Bedros Keresteciyan**'ın da manevi oğluydu. Kızılay İkinci Başkanı olarak onun, **Kurtuluş Savaşımız** sırasında yaptığı üstün hizmetleri, bugün de takdir ve hayranlık duygularıyla anılmaktadır. Ordunun gereksinim duyduğu kimi araç gereçleri, tıbbi malzeme ve ilaç sandıkları içinde cepheye ulaştırması, kahramanlık örneği olarak hala anlatılmaktadır...

Mustafa Kemal 1934 yılında emekli olan Berç Keresteciyan'ın kahramanlığını ve hizmetlerini hiçbir zaman

unutmadı. Ülkesinin bu yurtsever evladını, doğum yeri olan Afyonkarahisar'dan milletvekili adayı gösterdi ve onun milletin vekili olarak, TBMM'ye girmesini sağladı. Atatürk, TBMM'de ilk gayrimüslim milletvekili olan Berç Keresteciyan'a, soyadı yasası çıktığında, **"Türker"** soyadını vererek, ona kendinin ve ulusunun teşekkürlerini bildirmiş oldu...

Kigork Berç Keresteciyan (Türker) 1870 yılında doğdu. Tahsilini Galatasaray Lisesi ve Robert Kolej'de yaptı. Ekonomi ve maliye konusunda ihtisas yaptı ve bankacılığı seçti. Milli Mücadele sırasında Osmanlı Bankası Genel Müdürü idi. En çok ihtiyaç duyulduğu bir sırada, bu bankanın tüm olanaklarını Atatürk'ün önüne serdi. Ermenice, Rusça, Fransızca, İngilizce, Almanca, İtalyanca, İspanyolca biliyordu. Atatürk'ün adayı olarak TBMM'de 4. Dönem Afyonkarahisar Milletvekili olan Berç Türker'in bu milletvekilliği görevi, 1946 yılında sona erdi...

Tarihçi **Cemil Kutay "Tarih Sohbetleri"** adlı eserinde, Berç Türker'le ilgili olarak şunları yazmıştır. **"Berç Keresteciyan Efendi ahlâk ve vatanseverlik ölçüleri ile mükemmel bir Osmanlı Türkü idi. Osmanlı Bankası Müdürü olduğu mütarekenin acı günlerinde, Anadolu'ya silah ve cephane temin eden Milli Mücadele Grubunun en fedakar üyeleri arasında olmuştur. Kızılay teşkilatındaki başkan yardımcılığı ona, sıhhi yardımlar sırasında ordumuzun en çok ihtiyaç duyduğu tıbbi malzemeleri, ilaç sandıkları altına yerleştirerek, takalarla İnebolu'ya kaçırılması imkanını sağlamıştır. Berç Türker bu tehlikeli işi, büyük bir cesaretle yapmıştır. Fransızların satışa çıkardığı bakiye ordu malzemesinin parasını şahsen temin ederek Milli Mücadele Grubuna aldirtan, yine Keresteciyan Efendi olmuştur..."**

Zaman zaman şiirler de yazıp yayımlayan Berç Türker'in, Afyonkarahisar'ın kurtuluşu ile ilgili bir şiirini de sizlerle paylaşmak istiyorum:

AFYON'UN KURTULUŞU (27 Ağustos Zaferi)

Yirmi yedi Ağustos, o zafer günü.

Bir daha yükselmişti ordumuzun ünü,

O gün düşman ordusu olmuştı payımal

Çünkü askerin başında Mustafa Kemal,

Çünkü Türk evlâdı Büyük Şefin yanında

Harikalar yarattı harb tehlikesi ânında

Çünkü 27 Ağustos oldu Hakkın zaferi

Ve Türk Milleti yükseldi o mes'ut günden beri.

Kigork Berç Keresteciyan (Türker) beş yaşındayken İstanbul Gümrüğü Şube Müdürü olan babası öldüğü için Maliye Tercüme Kalemî Müdürü olan amcası **Bedros Keresteciyan** tarafından yetiştirilmiştir. Osmanlı Devleti'nde müslüman Türk entelektüeller tarafından basılan ilk gazete olan Tercüman-ı Ahval'de editör olarak da çalışan amcası, bu yolla **Agâh Efendi, İbrahim Şinasi ve Namık Kemal** gibi isimlerle bağlantı hâlinde olan bir kişiydi. Dilbilimci olan amcası Bedros Keresteciyan, yaklaşık yüz yıl sonra soydaşı **Sevan Nişanyan**'ın da kendi **Türkçe Etimolojik Sözlüğünü** hazırlarken yararlanacağı ilk kişi olmuştur...

Berç Türker, Kurtuluş Savaşı'nda **Hilal-i Ahmer Cemiyetinin** ikinci başkanı olarak Anadolu'ya takalarla ilaç sandıkları gönderme işini, yukarıda belirttiğim gibi bizzat organize etmiştir. Sakarya Savaşı'nın kritik anlarından birinde, top ateşleme mekanizmaları satın alımı için Mustafa Kemal'in ricası üzerine, aynı gün şahsi hesabından 15 bin lira çekerek yardım yaptığı bilinmektedir. Çok yararlı bu davranışları yüzünden Kurtuluş Savaşından sonra, **beyaz şeritli İstiklal Madalyası** ile de ödüllendirilmiştir...

Cumhuriyet'in ilk yıllarında Ziraat Bankasında uzman olarak çalıştı. Milletvekilliği döneminde, Hatay'ın Türkiye'ye bağlanması konusunda yaptığı tarihî meclis konuşmasıyla akıllarda kalmış, bu konuşma tutanaklara Ermeni asıllı birinin aynı zamanda bir Türk milliyetçisi olabileceğinin kanıtı olarak geçmiştir. Berç Türker 1949 yılında İstanbul'da öldü.

Bandırma Vapuru Samsun'a vardığında İngiliz Subay, İstanbul'dan aldığı emir gereği Bandırma Vapuru'na Atatürk'ü tutuklamak için çıkar. Sonra neler olduğunu ise, yıllar sonra Emekli Hava Albay **Kemal İntepe**, uçuş eğitimi için İngiltere'ye gittiğinde, Atatürk'ü karşılayan o İngiliz Subayı ile tanışması sonrasında, onun anılarından öğreniyoruz:

"1941 yılında İngiltere'ye uçuş eğitimi için gitmiştik. Londra'ya vardığımızda, yaşlı bir İngiliz hava binbaşı, irtibat subayı olarak görevlendirilmişti. Adı **Mr. Salter** olan bu subay, Türkçeyi bizlerden daha iyi konuşuyordu. Salter'i birkaç defa eşi ile birlikte ikinci çayına davet ettim. O da beni akşam yemeklerine evine çağırıyordu. Emekli Binbaşı Salter bir akşam bana şunları anlattı:

"1919 yılında Piyade Binbaşı olarak Samsun'daki İngiliz İşgal Tabur Komutanı idim. 18 Mayıs 1919 günü İstanbul'daki İngiliz İşgal Kuvvetleri Komutanlığı'ndan şifreli bir telsiz telgrafı aldım. Bu telgraf, '16 Mayıs 1919 günü, Mustafa Kemal adında bir Türk generalinin, Bandırma Vapuru ile İstanbul'dan ayrıldığını, eğer Samsun'da incek olursa tutuklanarak İstanbul'a gönderilmesini' istemekteydi.

Gerekli emirleri verdikten sonra Samsun'a indim. Şehir her zamankinden daha kalabalıktı. Bu kalabalık, pazar kalabalığından farklı görünüyordu. Siyah çizmeli, külot pantolonlu ve siyah kalpaklı, sert bakışlı kimselerin çokluğu dikkatimi çekmişti. Sonradan bunların Türk subaylar olduğunu öğrendim.

19 Mayıs günü, sabah erkenden iskeleye gittim. Sabah namazından çıkan herkes sahile inmişti. Durum çok nazikti. Dört gün önce Yunanlılar İzmir'i işgal etmişler, Türkler buna çok sert bir tepki göstermişlerdi. Rum tercümanım çok korkuyordu. Ben de bütün gece hiç uyuyamadım. Sanki kurtarıcıları bekliyorlardı. Askerlerimle çevreyi kordon altına aldım. Denizde, batı tarafında bir duman görüldü. Sahildeki kalabalık heyecanlıydı. Bir de baktım ki, her askerimin arkasında siyah çizmeli, kara kalpaklı bir Türk subayı duruyor. Hepsinin silahlı olduğu belliydi...

Vapur iyice görüldü. Görevimi iskele üzerinde yapamayacağımı düşünerek motoruma atlayıp vapura doğru hareket ettim. Mustafa Kemal Paşa'yı orada tutuklayacaktım. Vapura ilk varan benim motorum oldu. Beraberimde getirdiğim iki erimi motorda bırakarak, tercümanımla birlikte vapurun iskelesine tırmandım. Güvertede beni selamlayan iki tayfaya: 'Vapurdaki generali görmek istiyorum' dedim. Birisi önümüze düşerek, bizi salonun kapısına kadar götürdü. Kapıdaki görevli durumu içeriye bildirdi ve geriye dönüp bizi salona aldı. Herkes ayaktaaydı...

Ortada, mavi gözlü, sert bakışlı kişi ile göz göze gelince, ne söyleyeceğimi şaşırdım. Sert bir asker selamı verirken, ağızından şu sözler döküldü: 'Taburum emrinizdedir.'

Bunu nasıl söylemiştim? Daha önce hiç böyle bir şeyi aklımdan bile geçirmemişim. Rum tercümanım şaşırdı, bir an durakladı. Ben kendisine dönüp bakınca hemen toparlandı ve Türkçe olarak generale ilettili. Mustafa Kemal Paşa'nın yüzünde hafif bir tebessüm belirdi. Teşekkür etti ve beni de yanına alarak dışarıya çıktı. Sanıyorum bakışlarından etkilenip, bir anda teslim olma kararı vermişim. Gözlerinin inanılmaz etkileyici bir gücü vardı. Bu sırada öteki sandallar da vapura ulaşmışlar, çevreyi doldurmuşlardı. Mustafa Kemal Paşa gemiye çıkan birkaç kişiyle tokalaştıktan sonra, vapurdan benim motorumla ayrıldık...

İskeleye vardığımızda muavinime, taburu safta toplayıp silah çattırmasını ve hepsinin Türk makamlarına teslim olmasını emrettim. Biraz durakladı, sonra asker selamı verip ayrıldı ve de emrimi aynen yerine getirdi. O sırada taburu, siyah çizmeli, kara kalpaklı o kişiler teslim almıştı... Bu yüzden, İngiltere'ye dönünce askeri mahkemede yargılandım. 'Bir İngiliz subayı, nasıl olur da bir Türk generalin emrine girer? Bu vatan hainliğidir!' diyorlardı..."

Salter, olayın devamını ise şöyle anlattı; *"Mustafa Kemal Paşa benim yanıma, o siyah çizmeli, kara kalpaklı kişilerden birini vererek kendi makam otomobilimle ve kendi şoförümle birlikte, misafir edileceğimi söyledikleri Ankara'ya gönderdi. Sonradan taburumun tutuklu erlerinin de Çorum, Çankırı ve Kastamonu'da kurulan esir kamplarına yerleştirildiğini öğrendim.*

Türklerin Kurtuluş Savaşı'nın sonuna kadar Ankara'da, Hacı Bayram Camisinin önündeki cadde üzerinde bulunan iki katlı ahşap evde kaldım. Hizmetimi göreceğini söyledikleri, aslında gardiyanım olan bir kadınla 4 seneye yakın bu evde oturdum.

Savaşın sonunda imzalanan anlaşma gereğince ben ve taburum, Malta'daki Türk esirlerle değiştirildik. İngiltere'ye döner dönmez tutuklandım ve vatana ihanet suçundan divanı harbe verildim. Hakkımda ağır hapis isteniyordu.! Ben askeri hapishanede tutuklu iken ziyaretime gelen ailem ve ebeveynim, savunmamı yapabilmem için bana birçok gazete ve kitap getirmişlerdi. Onlardan yararlanarak, kısa fakat öz bir savunma hazırladım. Bana isnat edilen suç, taburumu hiç direnmeden teslim edişim idi. Savcı, teslimiyetimin vatana ihanetle eşdeğer bir suç olduğunu iddia ediyor ve de en ağır şekilde cezalandırılmamı istiyordu. Yüksek Askeri Mahkemenin önüne çıktığımda savunmamı büyük bir soğukkanlılıkla okudum ve şu cümlelerle bitirdim":

Sayın Hâkimler. Başbakanımız Lloyd George, Avam Kamarası'nda şöyle bir soruya muhatap olmuştur. Yunanlıları silahlandırarak 15 Mayıs 1919'da İzmir'e çıkarttık... O tarihten bu yana milyarlarca sterlini bulan masraflar yaptık. Sonuç ne oldu? Yunanlılar İzmir'de denize döküldü... Ayrıca Anadolu'daki bütün Rumlar atıldılar ya da göçe zorlandılar. Bu olayda bizim kazancımız nedir? Hiç! Bu akılsızca bir hata, büyük bir felaket değil midir?

Hatırlarsanız bu sert ve suçlayıcı soruya karşılık, Başbakanımız Lloyd George şu cevabı vermiştir: 'Yüzyıllar bir veya iki dâhi yetiştirir. 20'nci yüzyılın dâhisinin Mustafa Kemal adıyla, Türkiye'den çıkacağını ben nereden bilebilirdim? Görüyorsunuz sayın hâkimler. Karşınızdaki bu subay, Başbakanımızın bahsettiği 20'nci yüzyılın dâhisi ile hiç beklemediği bir anda karşı karşıya ve göz göze gelmişti. Ne yapabilirdi? Eğer ben o gün başka türlü hareket edecek olsaydım, bugün benimle beraber bütün taburumun mezarlarını ziyarete gelecektiniz. Fakat şimdi, eceli ile ölmüş olan üç erimizin dışında hepimiz sağ salim yurdumuza dönmüş, ailelerimize kavuşmuş durumdayız. Karar yüksek adaletinizindir.'

Tabii sonunda beraat ettim ve terhise tabi tutuldum. Ailemle birlikte Türkiye'ye gidip Mustafa Kemal Paşa'yı ziyaret ettim. Paşa beni muhteşem nezaketiyle karşıladı. Tekrar görevli olarak İngiltere'ye çağrılmasaydım, Türkiye'de kalacaktım... İngiltere'ye döndüğümde, beni Kraliyet Hava Kuvvetleri'ne aldılar ve İstihbarat Başkanlığı'nda önemli bir görev verdiler. Halen Türkiye ile İngiltere arasında irtibatı sağlayan grupta görev yapıyorum."

Emekli Hava Albayı **Kemal İntepe** anılarında, Binbaşı **Salter** için *"İki yıldan fazla bir süre birlikte olduk. Bu süre içinde her zaman bizleri savundu ve kendisini daima bizden biri saydı. Büyük bir Atatürk hayranıydı"* diyor.

Bizse, hâlâ Bandırma vapurunda **ATATÜRK** ile beraberiz...

LİDER VE LİDERLİK NE OLA

Sinan KAYALIGİL - Park Sitesi
Osilkay2@gmail.com

Geride bıraktığım yıllarda okuduğum tek dönemlik **İşletmeciliğe Giriş** dersinden aklımda kalanların başında **POSDCORB** kısaltması gelir. Örgütlerde yönetimin görev alanlarının İngilizce baş harflerinden çıkan bir birleşimdir bu. Kendi alanımda çalışırken sık sık başvurmuşumdur. Dilimizle söylersem bu birleşim: **Planlama - Organize Etme - Kadro Temini - Yönlendirme - Koordinasyon - Raporlama - Bütçeleme** görevleridir.

Bu yedi görev alanı içinde organizasyona kimliğini veren hangisidir? Bunu hep **yönlendirme** saymışımdır.

Organizasyonun etkili olmasının hayati bileşeni lider mevkisindeki görevden doğan yönlendirmedir. **Lider**, organizasyonun kaptan köşkünde oturur ve yönetimin görev bileşenleri arasında, irade ortaklığını temin edip sürdürmekte örgüt bileşenlerinin en önde gelebilir.

Görsel <https://www.teamly.com/blog/democratic-leadership/> sitesinden

Fakat yalnızca bir bileşen olduğunu unutmayalım, tek başına etkisi sınırlıdır. **Yeterli sayı ve nitelikte sürdürülebilir insan varlığı, sağlıklı işleyen bir iletişim ağı, zorunlu fiziki ve toplumsal olanaklar** olmadan, seçkin bir liderlikle hayal, arzu ve ihtiyaç ortaklığını temin etsek bile, etkili bir organizasyon olmakta zorlanılacaktır. Tıpkı insanın yalnız hava soluyarak yaşayamayacağı, susuz yaşamının da olanaksızlığı gibi. Soluk alıyorsa insan suyu arayabilir diyebilirsiniz. Fakat hem güçlü bir arama yetisi hem de birkaç gün içinde erişilebilir su kaynağı bulunması zorunluğunu hesaba katmalıdır.

Yani lider, ne yalnız başına bir organizasyonu yaratan başlangıçtır, ne de hedeflere erişilirken dokunuşlarıyla bunu eksiksiz sağlayacak son noktayı koyan. Başlangıç ve son değilse bile, organizasyonların büyük çoğunluğunun varlığında, **liderin yerinin yaşamsal olduğunu** kabul etmeliyiz. Ortak amaçları için bir araya gelenlerin uyumlu gayretlerini sürdürebilmeleri, en azından benzer yöne dönüp ayak uyduracakları öngörülü bir kılavuzu gerektirir. Lider işte o **kılavuzdur**. Ama yalnız kılavuzluk mu edecek? Kanımca liderden daha fazlasını bekleriz.

O halde lider nasıl olmalı? Üzerinde çok durulmuş bir sorudur bu. Yukarıda aktardığım **PODSCORB** kısaltmalı anlayışta planlama, organize etmeyi takip edecek kadro ile **direktiflerini verecek yönlendirme** salık verilir. Liderin yanındakiler, bir bakıma görevde onun astları, liderin gösterdiği yolda yürümelidir. Bütçeleme, koordinasyon, raporlama ile örgüt yönetimi şaşmaz biçimde liderin öngördüklerini yapmasını temin edecek ve örgüt böylesine sürgit yaşayacak diye umulur. Bunun dayanağı katı, hiyerarşik ve net biçimde ayrılmış bölümlerle **kurumsallaşmış organizasyonlardır**.

Bu geleneksel bakışta organizasyonlar, görevine odaklanmış insanlardan ibaret kabul edilir. Liderin adeta komutuyla hareket edecek yönetim için asıl hedef **verimlilik gözüyle işleyişin kontrol altında tutulmasıdır**. Türkçülükte öne çıkmasıyla tanıdığımız **Ziya Gökalp**'in dediği tam da budur: **"Fert yok cemiyet vardır. Hak yok vazife vardır."** Bu anlayış tarihin çok eski dönemlerinden beri ordular için tanımlanan ve öncelikle savunma uygulamalarından esinlenmiştir diyebilirim. Elbette sonrasında daha derinleştirildiği de doğrudur.

Bu bakışla liderde aranan özellikler arasında, dahi derecesinde olmasa da **zeka, inisiyatif alma, güven duyulan yetkinlik ile başarıma ihtirası** yanında **büyük resmi görebilme becerisi** başta sayılır. Bunlara ilaveten **tutarlılık, cesaret, iletişim, düş gücü, kararlılık, enerji, inançlılık, güçlülük** de lider karakterinde bulunmalı diyenler çoktur.

Ancak yapılan araştırmalar bu özelliklerin birbirini zayıf düşürmeden bir arada bulunmasının güçlüğünü, kimi özelliklerin zorunlu görülseler bile yeterli olmadıklarını gösteriyor (*). Örgütlerde pek çok farklı gerçeğin bir arada ele alınması gerektiği, ayrıca başarının durumlara özgü farklı karakter özellikleriyle sağlanabildiği de gerçek. Yani cesaretin zekadan, düş gücünün inançlılıktan, iletişim becerisinin liderin gözünü diktiği başarıma ihtirasından daha ağır bastığı **çelişkili çevresel koşullarla** sık sık karşılaşılıyor.

Bu koşulları yaratan ne? Yanıt: Örgütlerin her gün yenileriyle karşılaştığı olgular. Bir defa örgütlerde emek verenlerin beklentileri eskisinden daha çeşitli, toplumsal değişim büyük ivme kazanarak hızlanmış durumda. Bunlar yüzünden artan karmaşada tercihleri birbirinden farklı pek çok insanı kapsamak zorunluğu ve **sorunların ancak çok yönlü iş birliğiyle, uzmanlıklarla çözülebileceği** anlaşılmış. Sayısallaşma ve bilişimdeki ağ yapılarla uzaktan bağlantıların organizasyon hayatını derinden değiştirmişliğini hesaba katmak gereği de her geçen gün daha ağır basıyor.

Artık liderlerin dönüştürücü, kapsayıcı, iş görenlerine hizmet sunan, uyarlanıcı çeviklikte ve kişileri bireysel gayretlerinde tek tek yönlendirici olmaları bekleniyor. Benim liderden beklentimin en başında bunlar arasından **dönüştürücülük** geliyor.

Yönetim görevinde kimi liderler görmüşümdür. Böyleleri örgütlerinde var olanın ötesinde neler neler olduğunu kolayca sayıp dökerler. Bizzat izlemeleri ya da bilgi edinip öğrenmeleri sonucu imrendikleri örnekleri anlatırlar. Sonra hep **“Nerede efendim bizim burada o zihniyet! Bu bir kültür işi. Yok kardeşim yok işte.”** diye keskin hükümler verirler. Doğrusu liderin, hatalara zaman tanımakla, destek vermekle, etkileşimi cesaretlendirmekle, çalışmalarını kolaylaştırmakla, geri bildirim alışkanlığı ve samimiyetle yeniliğe açık olmayı, yenilikten topyekûn keyif alınmasını sağlamayı üstlenmesini beklerim.

Elbette **tutarlılığı ile güven veren lider** olunmadan ne dönüştürücü ne kapsayıcı ne de uyarlanıcı olmayı sürdürmek olası değil. Yukarıda sözünü ettiğim **zihniyet-organizasyon kültürü**, ancak önce yaratılıp sonra ısrarla devam ettirildikçe var olabilen şeyler. Bu bakımdan liderlerin uygulama tarzındaki tipik yanların tekrar eder olması arzu edilir. Yönetim bilimlerinde buna **liderlik stili** deniyor.

Daniel Goleman daha sonra işletme alanının saygın dergisi **Harvard Business Review**'da da yayımlanan **altı farklı liderlik stili** tanımlamış (#). Bunları aşağıdaki tabloda tanıtıyorum. Her ne kadar birbirinden farklı görünseler de birinin tercih ediliyor oluşu, liderin gözünde ötekilerin unutulacağı anlamını taşıyor. Çünkü **başarılı liderin hep aynı stile bağlanmaması öneriliyor**.

Emredici Stil	“dediğimi harfiyen yapın”
Öngörücü Stil	“peşimden ayrılmayın”
İlişki kurucu Stil	“önce insan”
Demokratik Stil	“buna ne dersiniz?”
Öncü Stil	“hemen benim yaptığım gibi yapın”
Yönlendirici Stil	“bunu bir deneyin bakalım”

Tekdüze liderlik stili her durumda işe yaramıyor. Çevresindeki etkenlere bakarak en uygunun seçildiği **karma bir tarz** daha çok benimseniyor. Dikkate alınacak etkenler arasında örgütün amacına giden yoldaki faaliyetlerin özellikleri var. Bu faaliyetler her yönden tanımlı mı açık uçlu mu, süresi serbest mi bırakılmış yoksa kısıtlanmış mı, farklı yerlerde dağıtık çalışılan bir iş mi, tek merkezden izlenebiliyor mu, proje tipi faaliyetler mi, örgütsel ve teknik olarak basit mi, karmaşık mı gibi hususlar dikkate alınmalıdır. **Gruptakilerin tanımlanan göreve dair durumu** da liderin tarzını belirleyici olacaktır. Bu grubun benzer görevlerdeki deneyimi ne kadar, grup muğlaklığa alışkın mı, tam tersine belirlilik olmazsa işi verimli yürütemeyecek mi, yapılacak işe grupça özel ilgi duyulmakta mı, özgüven ne düzeyde gibi değerlendirmeler yapılmalıdır.

Liderin, örgütün etkinlikleri konusunda organizasyon içinde nasıl tanındığı (değerleri, kişisel katkısının önemi, stresle başa çıkışı gibi) da önemli bir etkidir. Geniş çerçeveli, gevşek tanımlarla anlatılan, teknik zorluklar içeren görevler varsa, güven duyulan bir lider demokratik stili benimsesin diye öneriliyor. Özellikle beceri göstermesi gereken ekip elemanlarını dinleyip **destekleyici rolünü** öne çıkarmalıdır. Böyle durumlarda her adımı tarif eden katı kurallarıyla emredici stile gerek duyulmaz. Öte yandan yanındakilerle duygusal yakınlıkla bağ kurmaya yatkın bir stil, yanındakilere örtük baskınlık, kişilikleri sahiplenip biçimlendirme izlenimi yaratma gibi ihtimallere yol açar. Bu olumsuzluklara karşı ihtiyatlı olunması gerekiyor. Organizasyonlarda liderin yaratacağı **“Biz bir aileyiz”** sloganı, yer yer görev verimini artırabilse de her birey için aynı **“sevgi dolu”** tutumu çağırıyor (+).

Liderlik uzmanlaşılacak örgütsel bir rol, ama yanındakilere iş düşüyor

Liderlikte geleneksel stiller güçlü, sarsılmaz yapılar kurma ve verimliliği sağlama vaatleriyle öne çıkıyor. Bunu geliştiren modern yaklaşımlar **yenilik, katılım ve kapsayıcılığı** teşvik ediyor. **En etkili liderler, tarzlarını takımlarının ihtiyaçlarına ve karşılaştıkları zorluklara göre uyarlayanlardır.** Kısacası her zaman öğrenmeyi, sürekli gelişmeyi gözetten önderlerdir.

Liderleri keşfedip koltuğa oturtmaktan, hep bir liderin yolunu gözlemekten uzak durmak benim tercihim. Bunların yerine **liderlik rolü** üzerine eğilmek yanlısıyım. Örgütlerin etkili olmasında ve canlılığında, en az lider kişiliği kadar, liderlik rolünün oluşturulması ve uygulamaları hayati önemdedir. Çünkü günümüzde lider tek yönlü, yukarıdan aşağılara doğru işletilen bir etkinliğin yegane oyuncusu değil. Hatta her durumun temel oyuncusu bile olmayabiliyor.

Şunun üzerinde duruyorum: **Liderlik iki yönlü işleyen ilişkilerde ortaya çıkıyor.** Organizasyonları, liderden yanındakilere doğru olduğu kadar, yanındakilere lidere doğru akışlarıyla adeta bir **akarsu ağı** olarak düşünmeliyiz. Lider **geri bildirimlerle** faaliyetin niteliğini çok daha doğru fark edebilir. Bunun üzerinden yukarıda aktardığım karma tarzlar arasından uygun olana doğru yönelmesi sağlanabilir. Örgütün alt kademelerindekilere düşen bir roldür bu. Yine öneriler arasında (1) Liderlik rolünün etkili olması için **etkinliklerin iyi yapılandırıldığını** küçük denemeler, sınamalar yaparak birlikte ve samimiyetle değerlendirmek, (2) liderin gruba özgü gücünü geliştirmede **gruptaki uzmanlık rol paylaşımlarına** yer açmak, (3) lidere uyumlu grup kurulmasında dil ve ölçüt birliği sağlanmasına yönelik temaları aksatmamak sayılır.

Bunlarla **uyuşmayan lider tutumlarından birini** aktarmadan geçemeyeceğim. Bazen liderler örgüt işleyişinin ayrıntılarına kadar bizzat dalar. Lider yanındakilere yalnızca yükü sırtlanmalarını, bütün yönleri kendince ko-tarılmış faaliyette yanındaki insanların bir tek enerjileriyle yer almalarını bekler. Buna **mikro yönetim** diyoruz. Sıkışıklıklar kolay aşıyor ve yapılanlar çok pratik, iş bitirir görünse de bu anlayış, **örgütsel gelişmeyi, işlevlerde çeşitlenmeyi güçleştirir, insan gücünü yetkinleştirmeyi** geciktirir. **“Lider yalnız değil ki, ekibi var”** ifadesini, liderin izinden ayrılmayan, her yönden araçsal davranan ekip anlayışı olan durumlar için anlamlı bulmak zor.

Lider olmak yerine **liderlik rolü için ustalaşma** bitmeyen bir yolculuktur. Diploma ya da sertifikanın gerektiği haller vardır tabii. Ancak lider için bunlardan daha ileri gerekleri sayabiliriz. Yön verdiklerince kabullenilmesi, hoşnutlukla izlenmesi için belgelerin yetmeyeceği **uygulayıcı yönlü uzmanlık** geliştirilmeli ve bu gayretinde lider **yanındakilere kulak vermelidir.** Hatta duruma göre **liderlik rollerinin bazılarında paylaşmaya** giderek bu arada kendini geliştirdiğini de belli edebilmelidir.

Lider doğulan zamanlardan, **örgütün sağlıklı yapılanması koşuluyla liderlik yetilerini edinmede doğuştan yetenekli olma** anlayışı dönemine geçtik. Bence liderlikte doğrusu budur.

(*) Handy, C. B., Understanding Organizations, Penguin Books, 2. Baskı, 1981

(#) <https://umbrex.com/resources/frameworks/organization-frameworks/goleman-six-leadership-styles/>

(+) <https://www.cumhuriyet.com.tr/cumhuriyet-pazar/duygusal-zekanin-icadi-2520014>

ORKİDE

Alp OLCAY - Erdoğan Şahinoğlu Aile Sağlık Merkezi

07.07.2026

*Bir köşesinde evin
bir çiçek açıyor
yıllarca açması beklenmiş
özlemle
Ve ben o çiçeğe
bir şiir yazıyorum
Yalnızca bir çiçek
Bir şarkı çalıyor
yıllardır dinlediğim
Duymuyor çiçek
Bilmiyor bir orkide olduğunu
Değer verildiğini
Bilmiyorum çiçeklerin dilini
Onlara su veriyorum yalnızca
Ne mutlu bana
Sevgili gelmiş gibi seviniyorum açınca
Seviniyorum bu sabah sürprizine*

RAKAMLAR VE İNSANLAR

Güven GÜRBÜZ - Dünya Bir Şelale sitesi

06 Haziran 2026
Ankara

*Dört işlem derler. Topla, böl, çarp. İşte sonuçlar.
Anlaşamazlarsa, birbirini kovalarlar.
Evrenin karmaşası, ahengini yakalar.
Hayat içinde hayat, insanlar ve rakamlar.*

*Rakamlar yer değiştirmeli, sonra çarpışmalı.
Çoğaldıkça çoğalmalı, sonra da bölmeli.
Düşündükçe bul, hangisini mi çıkarmalı?
Bilemezsen en kolayı, hepsi toplanmalı.*

*Her birimiz bir rakam oluruz, koştururuz.
Değişir rakamlar, hep aynı yerde durmayız.
Anlaşıp, uzlaştıkça, hesabı tuttururuz.
Rakamlar misalidir yaşam, insanoğluyuz.*

*Rakamlarla hayat, çarpım tablosu misali.
Matematik yapmalı, öğrenmeli, bilmeli.
Sonuçlar bazen doğru çıkar, bazen yanlışlı.
Doğrular her zaman kazanır, unutmamalı.*

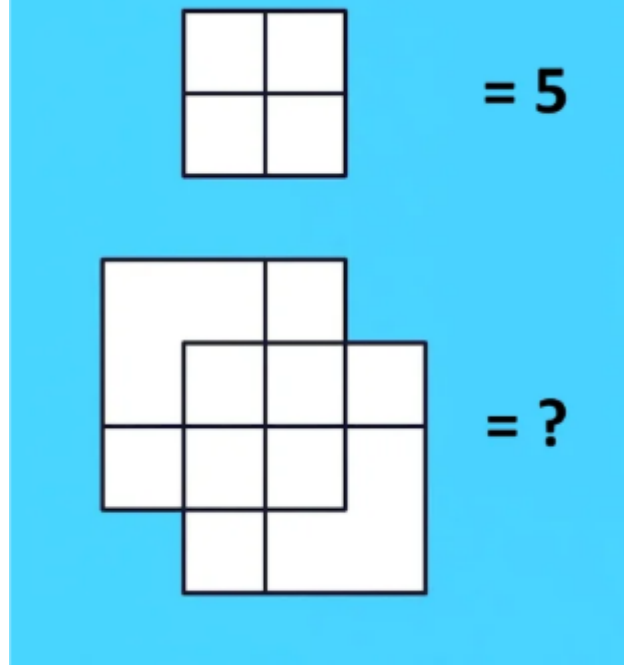
*Güven der; küçükten büyüğe, koşar rakamlar.
İlk günden son güne, söz sahibi kat sayılar.
Formüle dönüşür, çıkar, eğriler, doğrular.
Kâinatın içinde, rakamlar ve insanlar.*

BULMACAYA VAR MISINIZ?

Sinan KAYALIGİL- Park Sitesi
Osilkay2@gmail.com

NOT: YANITLARI ÇİĞDEMİN SESİ EYLÜL SAYISINDA BULABİLECEKSİNİZ.

TEMMUZ SAYISINDAKİ BULMACA YANITLARI

8	3	4
9	4	6
12	2	6

$$\text{Blue Hexagon} + \triangle = 6$$

$$\star / \triangle = 1$$

$$\star + \triangle = 4$$

$$\text{Blue Hexagon} = 4$$

$$\star = 2$$

$$\triangle = 2$$

ÇİĞDEMİM DERNEĞİ

TEMMUZ AYINDA BURS DESTEĞİ VEREN BAĞIŞÇILARIMIZA TEŞEKKÜRLER

Canan Karaoğlu	Refika Toprak
Filiz Özmen	Saadet Tufan
Mine Akın	Tarık Yurtgezen
Ozan Ağma	Vildan Çiğdemoğlu
Özlem Ergon	Zekiye Sarıay

TEMMUZ AYINDA BURS FONUNA DESTEK VEREN ÜYELERİMİZE TEŞEKKÜR EDERİZ

Berna Şener	200,00
Bülent Akinoğlu	1.000,00
E.Ferhan Sabuncuoğlu	250,00
Ertan Doğmuş	750,00
Filiz Soğlalı	250,00
Fulya Yılmaz	500,00
H.Gülsüm Arifoğlu	600,00
Harun tanık	400,00
Keziban Ateş	750,00
Melahat Önal	1.500,00
Mualla Duman	200,00
Nedime Güler Göçmen	300,00
Niğmet Gener	350,00
Y.Ayşe Dirican	750,00
Zehra Kıracı	500,00

TEMMUZ AYINDA AİDAT ÖDEMESİNİ YAPAN ÜYELERİMİZE TEŞEKKÜR EDERİZ

Ahmet Cilbir	Emine Tığlıoğlu	Hikmet Özdemir	Niğmet Gener
Arzu Duran	Emine Zeytinoğlu	Hülya Bayrak	Nursal Yalçın
Aydeniz Köksal	Emre Tokcaer	Hüseyin Taşkıreç	Özkan Karataş
Aysun Akman	Fatma Çağlar Yücer	İlhan Karaefe	Özlem Ergon
Aziz Çağatay	Fatma Zehra Bilir Balkaş	İsmail Kibık	Refika Toprak
Bilgehan Turhan	Figen Demirçira	Kahraman Albayrak	Sebahat Yıldırım
Birce Albayrak	Fulya Kırımlıoğlu	Keziban Ateş	Selahattin Özdil
Canan Karaoğlu	Görkem Balyürek	Mehmet Tomanbay	Selma Çelik
Cemalettin Karadaş	Güliz Çağatay	Metin Turhan	Sevim Esen
Çiğdem Atar	Gülşad Çoğalçıl	Muhittin Balkaş	Şivekar Filiz Soğlalı
Çiğdem Demir Gülen	Gülten Çolakoğlu	Natika Gülsen Uysal	Y.Feride Kantarcı
Ekrem Kantarcı	Halit Aslan	Necmiye Civelek	Zafer Sönmez
Emel Gülsoy	Hatice Gülben	Neriman Hızal	
Emine Albayrak	Hayriye Berk	Nesrin Filiz Esen	

Her türlü bağış ve yardımlarınız ile aidat ödemeleri için aşağıdaki hesap numaramızı kullanabilirsiniz.

Hesap Adı: Çiğdem Eğitim, Çevre ve Dayanışma Derneği
T. İş Bankası Ankara Çukurambar Şubesi 4379 – 0001560

IBAN: TR73 0006 4000 0014 3790 0015 60

Aidat ödemesi için açıklama kısmına **“AİDAT”**

Burs (Eğitim Desteği) fonumuza destek olmak için açıklama kısmına **“BURS”**

Sokak Hayvanlarına mama desteğinde bulunmak için açıklama kısmına **“MAMA”**

Bağış yapmak için açıklama kısmına **“BAĞIŞ”** yazınız.

Tüm destekleriniz için teşekkür ediyoruz.

ÇİĞDEMİM DERNEĞİ

Çiğdem Eğitim, Çevre ve Dayanışma Derneği

MİSYONUMUZ (ÖZGÖREVİMİZ)

Mahalleli olma kültürünü yaygınlaştırarak; mahalle sakinlerinin yaşam kalitesini yükseltmek ve karar alma süreçlerinde etkili olmak

VİZYONUMUZ (ÜLKÜMÜZ)

Mahalleli olma ve dayanışma kültürünün etkin olduğu, bölgesel ve ulusal karar alma süreçlerinde etkili olan, yaşam alanlarıyla farklı özellikteki bireylerin (yaş, cinsiyet, engelli) mutlu olduğu bir mahalle olmak.

DEĞERLERİMİZ

Mahalleli olmak demek; Mahalleli olma ruhuyla (dayanışma, birlikte yapma, hareket etme ve iyi komşuluk), örgütlü yapıyla, tüm karar süreçlerine dâhil olmak, mahallesinin yaşam kalitesini yükseltirken otoritelere ve diğer örgütlenmelere yardımcı olmak

Şeffaf Dernek, karar ve uygulamaları ile ilgili her türlü bilgi ve belgeyi paylaşır.

Gönüllü: Derneğin tüm çalışmaları gönüllülük esasına dayanır.

Dayanışmacı: Dernek, uygulamalarında; çevreye ve toplumsal olaylara duyarlı, yardımsever, paylaşımcı ve özverili bir yaklaşım sergiler.

Önyargısız: Dernek tüm uygulamalarında önyargısız davranır. Farklı fikir, görüş ve önerilere açıktır.

Bağımsız ve tarafsız: Dernek, Cumhuriyetin kuruluş değerleri ve Atatürk ilke, devrimleriyle çelişmemek kaydıyla farklı siyasi görüşlere eşit mesafede durur. Katılımcı Dernek, kararlarını katılımcılık anlayışı (ilgili tüm taraflar, kadınlar, çocuklar, engelliler, yaşlılar vb.) ve uzlaşa ile alır. Misyon, vizyon ve değerleri doğrultusunda toplumsal karar alma mekanizmalarına katılır. Mahalleyi ilgilendiren her konudaki kapsamlı çalışmayı, ortak anlayış, işbölümü, yetki ve sorumlulukları belirleyip kabul gördükten sonra yurttaşlık bilinci ile ele alır.

Öncü: Dernek örnek uygulamaları ile toplumda ve çevresinde öncü bir rol üstlenir.
Öğrenen Bir Organizasyon: Değişim ve gelişime açıktır, bunun için tüm fırsatları değerlendirir.

ÇİĞDEMİM DERNEĞİ

Çiğdem Mah. 1551. Cadde 14-A
Çankaya / Ankara

+90 312 285 20 47
+90 530 660 95 83

0507 8685770

dernek@cigdemim.org.tr

www.cigdemim.org.tr

Sahibi: Çiğdemim Derneği Yönetim Kurulu adına Fatih Fethi AKSOY

Yayın Kurulu: Fatih Fethi AKSOY, Fatoş GÜR, H. Suat ILGAZ, Sinan KAYALIGİL, Vecdi SEViĞ

Dergi ve kapak tasarımı: Hakan AKINOĞLU

Tüm yayın hakları saklıdır. Yayımlanan yazı, görsel ve bilgiler kaynak gösterilmeden alıntılanamaz. İmzalı yazılarda görüşler yazarlarına aittir.

“Evrensel insan değerlerine ve barışçılığa aykırı olmamak, hakarete yönelmemek koşuluyla kişisel görüş açıklama özgürlüğünü kullanmaktan yanayız. Bu hususları hukuk uzmanı komşularımıza danışıp onay aldıktan sonra, sorumluluğu yazarına ait olmak üzere yayımlıyoruz”

ÇİĞDEM MAHALLESİ
MUHTARLIĞI